

Oporezivanje porezom na dohodak samostalnih djelatnosti i godišnja porezna prijava za 2019. godinu

Meštrović, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **RRiF College of Financial Management / RRiF Visoka škola za financijski menadžment**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:198:654442>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

image not found or type unknown

Repository / Repozitorij:

[Repository of Final Examination Papers University of Applied Sciences RRiF - Final Examination Papers and Diploma Papers](#)

zir.nsk.hr

image not found or type unknown

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT U ZAGREBU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ ZA RAČUNOVODSTVO I FINACIJE

Ana Meštrović

ZAVRŠNI RAD

OPOREZIVANJE POREZOM NA DOHODAK SAMOSTALNIH
DJELATNOSTI I GODIŠNJA POREZNA PRIJAVA ZA 2019.
GODINU

Zagreb, 2020.

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT U ZAGREBU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ ZA RAČUNOVODSTVO I FINACIJE

ZAVRŠNI RAD

**OPOREZIVANJE POREZOM NA DOHODAK SAMOSTALNIH
DJELATNOSI I GODIŠNJA POREZNA PRIJAVA ZA 2019. GODINU**

Ime i prezime studenta: Ana Meštrović

Matični broj studenta: 434/15-1

Mentor: dr. sc. Ljerka Markota, profesor visoke škole

Zagreb, 2020.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici dr. sc. Ljerki Markota, na pomoći i smjernicama prilikom izrade ovog završnog rada. Hvala Vam draga mentorice na stručnim savjetima, strpljenju, dostupnosti, srdačnosti, pažnji i vremenu koje ste mi posvetili. Ponosna sam i sretna, što sam uz Vas i Vašu pomoć, došla do kraja preddiplomskog stručnog studija i postigla cilj, koji mi se često činio pretežak i predalek.

Hvala suprugu i djeci koji su mi bili bezuvjetna podrška i snaga.

Hvala majci Mariji, teti Miri, sestri Antici, bratu Ivici i svima koji su me bodrili i na bilo koji način pomagali na ovom putu.

Hvala dragomu Bogu!

NASLOV: OPOREZIVANJE POREZOM NA DOHODAK SAMOSTALNIH DJELATNOSTI I GODIŠNJA POREZNA PRIJAVA ZA 2019. GODINU

SAŽETAK

Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost mogu biti obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit. Prijelaz s oporezivanja porezom na dohodak na oporezivanje porezom na dobit može biti dobrovoljno ili kada se zadovolje određeni zakonski uvjeti. Porez na dohodak nema dugu povijest u Republici Hrvatskoj. Od osamostaljenja Republike Hrvatske oporezivanje porezom na dohodak, kao i propisi koji uređuju ovo područje oporezivanja, mijenjali su se nekoliko puta. Međutim, navedene promjene nisu utjecale na njegov veći udio u BDP-u. Danas se Republika Hrvatska uvrštava među države koje ovim porezom najmanje utječu na državni proračun. Porez na dohodak utvrđuje se na temelju razlike poslovnih primitaka i poslovnih izdataka prema propisanim stopama.

Ključne riječi: obrt, porez na dohodak, prijava poreza na dohodak, samostalna djelatnost, slobodno zanimanje

TITLE: TAXATION THROUGH THE INCOME TAX AND 2019 ANNUAL TAX REPORT

ABSTRACT

The taxpayers who perform an independent activity may be taxed with the income tax or corporate profits tax. The transition from income taxation to corporate profits taxation occurs voluntarily or when certain legal requirements are met. The income tax does not have a long history in Croatia. It has undergone several changes since the independence of Croatia. However, these changes did not lead to it having a larger share in the GDP. Today, Croatia ranks among the countries that make the least impact on the state budget with this tax. The income tax is determined based on the difference between operating receipts and operating expenses at certain rates.

.

Key words: sole proprietorship, income tax, income tax filing, independent activity, freelance occupation

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POJAM, POVIJESNI RAZVOJ I KARAKTERISTIKE POREZA NA DOHODAK...	2
2.1. Porez na dohodak u Europskoj uniji.....	3
2.2. Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj	8
2.2.1. Obveznici poreza na dohodak.....	14
2.2.2. Stope poreza na dohodak.....	15
2.2.3. Paušalno oporezivanje samostalne obrtničke djelatnosti.....	17
2.2.4. Promjena oporezivanja – plaćanje poreza na dobitak umjesto poreza na dohodak.....	20
3. SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA I SLOBODNIH ZANIMANJA.....	23
3.1. Obrt.....	23
3.2. Slobodna zanimanja.....	25
4. POSLOVNE KNJIGE I EVIDENTIRANJE PRIMITAKA I IZDATAKA U POSLOVNIM KNJIGAMA SAMOSTALNIH DJELATNOSTI.....	28
4.1. Evidentiranje poslovnih primitaka.....	33
4.2. Evidentiranje poslovnih izdataka.....	36
5. GODIŠNJA PRIJAVA POREZA NA DOHODAK – OBRAZAC DOH ZA 2019. GODINU.....	42
5.1. Zaključivanje Knjige primitaka i izdataka i utvrđivanje dohotka	42
5.2. Obrazac DOH- prijava poreza na dohodak.....	51
5.2.1. Umanjenje dohotka obrta „Palma“	58
5.2.2. Evidentiranje gubitka kod samostalnih djelatnosti.....	61
5.2.3. Utvrđivanje dohotka samostalnih djelatnosti koji posluju na području Grada Vukovara i potpomognutim područjima.....	64
5.2.4. Utvrđivanje dohotka i prilozi uz godišnju poreznu prijavu	64
6. ZAKLJUČAK.....	72
POPIS LITERATURE.....	74
POPIS SLIKA.....	76
POPIS TABLICA.....	76

1. UVOD

Porezi su značajan dio prihoda u brojnim državama Europske unije, odnosno oni čine važan dio državnog proračuna. Jedan od takvih poreza je i porez na dohodak od samostalne djelatnosti. Kada je riječ o Republici Hrvatskoj, porez na dohodak ne čini bitan dio BDP-a pa tako i porez na dohodak od samostalne djelatnosti nije važan financijski čimbenik BDP-a.

Predmet istraživanja u ovom radu je oporezivanje samostalnih djelatnosti, odnosno obrtnika i slobodnih zanimanja porezom na dohodak u Republici Hrvatskoj, te njihovo godišnje podnošenje porezne prijave. U radu će se obraditi sva važna pitanja vezana uz porez na dohodak, poslovne knjige i prijavu poreza na dohodak. Posebno će se obraditi godišnja porezna prijava, na obrascu DOH i utvrđivanje porezne obveze. Također, prikazat će se mogućnosti prelaska s poreza na dohodak na porez na dobit. Nadalje, usporedit će se porezne stope u Europskoj uniji s onima u Republici Hrvatskoj.

Cilj rada je prikazati kako se porezom na dohodak oporezuju samostalne djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

2. POJAM, POVIJESNI RAZVOJ I KARAKTERISTIKE POREZA NA DOHODAK

Porez na dohodak je izravni porez, a to znači da se taj porez primjenjuje izravno na dohodak osobe ili samostalne djelatnosti koja bi trebala snositi porezni teret. Ovaj se porez smatra najtipičnijim oblikom izravnog poreza. Navedeni se porez primjenjuje na oporezivi dohodak pojedinca i to najčešće prema progresivnim poreznim stopama, te je ovo njegovo strukturno obilježje jedna od temeljnih vrijednosti poreza na dohodak. Upravo zbog ovog njegovog svojstva može ga se dobro prilagoditi sposobnosti plaćanja pojedinca.

Porez na dohodak nema dugu povijest, već je relativno novi porezni oblik, razvio se u Engleskoj krajem 18. stoljeća, za potrebe financiranja rata protiv Napoleona.¹ Nakon rata i pobjede protiv Napoleona, porez na dohodak nakratko se prestaje ubirati u engleskom poreznom sustavu, da bi se sredinom 19. stoljeća ponovno počeo ubirati za potrebe financiranja javnih rashoda jer su se znatno smanjili prihodi od carina zbog prelaska na slobodnu trgovinu.² Engleska je primjenjivala analitički porez na dohodak koji je bio podijeljen na pet poreza. Njemačka je 1920. godine donijela zakon temeljem kojeg se počeo ubirati porez na dohodak na teritoriju cijele države. Njemački porezni sustav je imao sintetički porez na dohodak. Švicarska je tek 1940. godine počela ubirati porez na dohodak na cijelom svom teritoriju, do tada se ubirao samo na razini pojedinih kantona. Austrija uvodi porez na dohodak od 1898. godine. Dalmacija, kao austrijska pokrajina, bila je pod austrijskim poreznim sustavom, dok je ostatak Republike Hrvatske bio pod mađarskim poreznim sustavom. Jugoslavija je uvela porez na dohodak 1959. godine, a oporezivanje je bilo cedularno. Sjedinjene Američke Države uvode porez na dohodak početkom 19. stoljeća radi financiranja građanskog rata, nakon čijeg završetka se prestao primjenjivati, a počeo se ponovno primjenjivati tek 1913. godine.

Tri su osnovna oblika poreza na dohodak, engleski, romanski i germanski.

¹ Jelčić, B. (2001) Javne financije, RRiF Plus, str. 222.

² Ibid., str. 223.

Engleski oblik poreza na dohodak (analitički, parcijalni porez na dohodak) je karakterističan po tome što se pojedini prihodi (dijelovi) dohotka oporezuju proporcionalnom poreznom stopom koja može biti različita za pojedine vrste prihoda. U slučaju kad ostvareni dohodak prijeđe određenu graničnu razinu, dodatno se na ukupan iznos dohotka primjenjuje progresivna porezna stopa.

Germanski oblik poreza na dohodak (sintetički, jedinstveni porez na dohodak) primjenjuje se u najvećem broju država, a podrazumijeva oporezivanje ukupnog dohotka primjenom progresivne porezne stope. Republika Hrvatska također primjenjuje germanski oblik poreza na dohodak. Ovaj oblik poreza na dohodak smatra se izdašnim, a u isto vrijeme i pravednim, jer uzima u obzir ukupnu ekonomsku snagu poreznog obveznika.

Romanski tip poreza na dohodak podrazumijeva primjenu cedularnih poreza koji su dijelom proporcionalni, a dijelom progresivni i ne uzimaju u obzir nikakve posebne okolnosti poreznog obveznika. U drugom koraku oporezivanja dohotka, primjenom progresivnog dopunskog poreza, uzimaju se u obzir posebne okolnosti poreznog obveznika za utvrđivanje ukupnog poreznog opterećenja.

Osnovne karakteristike poreza na dohodak su velika financijska izdašnost jer obuhvaća velik broj poreznih obveznika, djelotvoran je instrument socijalne i ekonomske politike, osobni porez, pravedan porez jer uzima u obzir ekonomsku snagu poreznog obveznika, te kompliciran i skup porez jer zahtjeva veliku administraciju i troškove ubiranja.

2.1. Porez na dohodak u Europskoj uniji

Cilj osnivanja Europske unije bio je okončanje učestalih ratova koji su kulminirali Drugim svjetskim ratom. Prvotno je to bila Europska zajednica za ugljen i čelik (engl. European Coal and Steel Community – ECSC) koju su, 1951. u Parizu, osnovali Francuska, SR Njemačka, Italija, Belgija, Luksemburg i Nizozemska. Članice ECSC-a, su 1957. godine u Rimu, osnovale Europsku ekonomsku zajednicu (engl. European Economic Community – EEC) radi uspostavljanja zajedničkoga tržišta i usklađivanja privrednih politika, kako bi se ekonomski i politički počele ujedinjavati europske zemlje, te osigurao i trajan mir.³

³ Povijest europske unije. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_hr (pristupljeno 15. listopada 2019.)

Godine 1973. Danska, Irska i Ujedinjena Kraljevina pristupaju zajednici, te se broj država povećava na devet. Padom Berlinskog zida 1989. godine i ponovnim ujedinjenjem Istočne i Zapadne Njemačke, te padom komunizma u središnjoj i istočnoj Europi, dolazi do ponovnog ujedinjenja Europe. Ugovor o Europskoj uniji sklopljen je 1993. godine u Maastrichtu. Godine 1995. Europskoj uniji pristupaju Austrija, Finska i Švedska. Od 2004. godine do 2007. godine Europskoj uniji je pristupilo još 12 država. Republika Hrvatska postaje 28. članica Europske unije 1. srpnja 2013. godine. Glavni ciljevi Europske unije su promicanje održivog socijalnog i gospodarskog napretka stvaranjem jedinstvenog područja bez unutarnjih granica, zajednička vanjska i sigurnosna politika, te jačanje i zaštita prava i interesa svojih državljana. Najvažnije institucije su Europska komisija, Vijeće Europske unije, Europsko vijeće, Europski parlament, Europski sud i Revizorski sud. Članstvo u Europskoj uniji nam pomaže promicati svoje ciljeve i interese na različitim područjima. Republika Hrvatska će u prvoj polovici 2020. godine predsjedati Vijećem Europske unije, te tako preuzeti i organizacijske i političke funkcije. Euro je službena valuta u 19 od 28 država članica Europske unije, koje zajedno čine eurozonu koja se službeno naziva europodručje. Zemlje u kojima euro još nije uveden su Bugarska, Češka, Mađarska, Poljska, Rumunjska, Švedska i Republika Hrvatska. Te zemlje će ući u eurozonu kad ispune određene uvjete, a uglavnom se radi o članicama koje su pristupile Europskoj uniji u razdoblju od 2004. godine do 2013. godine. Izuzeće od uvođenja jedinstvene valute vrijedi za Dansku i Ujedinjenu Kraljevinu. Države članice ponekad mogu dogovoriti izuzeće od bilo kojeg zakonodavnog akta ili ugovora Europske unije i ne sudjelovati u određenim područjima politike.⁴

U području poreza na dohodak Europska unija nema izravnu ulogu u određivanju poreznih stopa i iznosu poreza koji plaća pojedinac, ali ima zadatak nadzirati porezna pravila država članica. Sve države članice imaju slobodu u donošenju poreznih zakona u skladu sa svojim nacionalnim prioritetima, poštujući pritom temeljna načela, kao što su sprečavanje diskriminacije i mogućnost slobodnog kretanja robe i usluga na jedinstvenom tržištu. Zemlje članice također trebaju surađivati kako bi se borile protiv poreznih prijevара, utaje i izbjegavanja poreza. Porezni zakoni jedne države članice ne bi smjeli omogućiti izbjegavanje poreza u drugoj državi. Zato je važna i suradnja poreznih uprava. Na razini Europske unije ne postoje određena pravila kojima se uređuje oporezivanje dohotka

⁴ Povijest Europske unije. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_hr (pristupljeno 15. listopada 2019.)

građana Europske unije koji žive i rade izvan svoje matične države. Svaka država u kojoj je osoba rezident u porezne svrhe može oporezivati ukupni svjetski dohodak na temelju rezidentnosti. Rezidentnost u porezne svrhe svaka država definira na svoj način, ali osoba se obično smatra poreznim rezidentom u državi u kojoj provodi više od 6 mjeseci godišnje. U slučaju kada pojedinac ostvaruje dohodak izvan svoje matične zemlje, može doći do dvostrukog oporezivanja istog dohotka. U cilju sprečavanja dvostrukog oporezivanja, Republika Hrvatska ima sklopljene bilateralne Ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sa svim članicama Europske unije, osim sa Ciprom. Svakim ugovorom je točno određeno koji su porezi predmet ugovora, te koja država potpisnica ima pravo oporezivanja, kako se raspodjeljuju porezi ili koliki je najviši iznos oporezivanja.⁵

Načela koja pomažu u primjeni ugovora o sprečavanju dvostrukog oporezivanja su načelo rezidentnosti, prema kojem osoba podliježe oporezivanju na temelju prebivališta ili boravišta; načelo izvora prihoda, prema kojem osoba plaća porez državi iz koje prima prihode; načelo svjetskog dohotka, prema kojem osoba plaća porez na svoj cjelokupni dohodak i načelo teritorijalnosti, prema kojem se oporezuje dohodak koji se ostvari na teritoriju određene države. Dvostruko oporezivanje se obično izbjegava izuzimanjem dohotka na koji je plaćen porez u drugoj državi, od oporezivog dohotka, ili, odobravanjem odbitka od poreza za porez plaćen u drugoj državi.

U nastavku se daje pregled stopa poreza na dohodak u državama članicama Europske unije.

⁵ Porez na dohodak u inozemstvu. URL: https://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/index_hr.htm (pristupljeno 15. listopada 2019.)

Tablica 1: Države članice Europske unije koje imaju jednu poreznu stopu

DRŽAVA	POREZNA STOPA
Bugarska	10%
Češka Republika	15%
Estonija	20%
Mađarska	15%
Letonija	23%
Litva	15%
Rumunjska	16%

Izvor: Autor, prema podacima, Direct taxes – Personal Income Tax.

URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=487/1546297200

(pristupljeno 15. listopada 2019.)

Iz tablice 1. je vidljivo da 7 država članica primjenjuje jedinstvenu stopu poreza na dohodak, od kojih najnižu stopu od 10% ima Bugarska, a najvišu stopu od 23% ima Letonija.

Tablica 2: Države članice Europske unije koje imaju dvije porezne stope

DRŽAVA	OPOREZIVI DOHODAK	POREZNA STOPA	OPOREZIVI DOHODAK	POREZNA STOPA
Irska	do 35 300 €	20%	od 35 300 €	40%
Poljska	do 85 528 PLN	18%	od 85 528 PLN	32%
Slovačka	do 36 256 €	19%	od 35 256 €	25%
Švedska	455 300 SEK- 662 300 SEK	20%	Od 662 300 SEK	25%
Danska	do 479 600 DKK	10,08%	Od 479 600 DKK	15%

Izvor: Autor, prema podacima, Direct taxes – Personal Income Tax.

URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=487/1546297200

(pristupljeno 15. listopada 2019.)

Iz tablice 2. je vidljivo da 4 države članice Europske unije primjenjuju dvije stope poreza na dohodak, od kojih najnižu stopu od 10,08% ima Danska na dohodak do 479 600 DKK (62 348 €), a najvišu stopu od 40% ima Irska na dohodak od 35 300 €.

Tablica 3: **Države članice Europske unije koje imaju tri i više poreznih stopa**
(u eurima)

Država	Oporezivi dohodak (€)	Por. stopa	Država	Oporezivi dohodak (€)	Por. stopa
Austrija	11 000 – 18 000	25%	Grčka	do 20 000	22%
	18 000 – 31 000	35%		20 000 – 30 000	29%
	31 000 – 60 000	42%		30 000 – 40 000	37%
	60 000 – 90 000	48%		od 40 000	45%
	90 000 – 1 000 000	50%			
	od 1 000 000	55%			
Belgija	do 13 250	25%	Italija	do 15 000	23%
	13 250 – 23 390	40%		15 000 – 28 000	27%
	23 390 – 40 480	45%		28 000 – 55 000	38%
	od 40 480	50%		55 000 – 75 000	41%
				od 75 000	43%
Cipar	19 500 – 28 000	20%	Malta	9 100 – 14 500	15%
	28 000 – 36 300	25%		14 500 – 60 000	25%
	36 300 – 60 000	30%		od 60 000	35%
	od 60 000 €	35%			
Finska	17 600 – 26 400	6 %	Portugal	do 7 091	14,5%
	26 400 – 43 500	17,25%		7 091 – 20 261	23%
	43 500 – 76 100	21,25%		20 261 – 40 522	37%
	od 76 100	31,25%		40 522 – 80 640	45%
				od 80 640	48%
Francuska	9 964 – 27 519	14%	Slovenija	do 8 021	16 %
	27 519 – 73 779	30%		8 021 – 20 400	27%
	73 779 – 156 244	41%		20 400 – 48 000	34%
	od 156 244	45%		48 000 – 70 907	39%
				od 70 907	50%
Njemačka	9 168 – 55 960	14% - 42%	Španjolska	12 450 – 20 200	12%
	55 960 – 265 326	42%		20 200 – 35 200	15%
	od 265 326	45%		35 200 – 60 000	18,5%
				od 60 000	22,5%

Izvor: Autor , prema podacima, Direct taxes – Personal Income Tax.

URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=487/1546297200

(pristupljeno 15. listopada 2019.)

U tablici 3. je vidljivo da Finska ima najnižu poreznu stopu od 6 % , dok najvišu ima Austrija do 55%. Država Luksemburg se ne nalazi u tablici jer ima 23 porezna razreda, porezna stopa na dohodak od 11 265 € - 13 172 € je 8%, dok najviša stopa poreza na

dohodak iznosi 42% na dohodak iznad 200 004 €. Danska ima složen sustav oporezivanja dohotka, ukupno, nitko ne smije plaćati više od 51,95% u nacionalnim i općinskim porezima.

Tablica 4: **Stope poreza na dohodak u Ujedinjenoj Kraljevini (u funtama)**

DRŽAVA	OPOREZIVI DOHODAK (£)	POREZNA STOPA
UJEDINJENA KRALJEVINA	11 851 – 46 350	20%
	40 351 – 150 000	40%
	od 150 000	45%

Izvor: Autor, prema podacima, Direct taxes – Personal Income Tax.

URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=487/1546297200

(pristupljeno 15. listopada 2019.)

Iz tablice 4. je vidljivo da Ujedinjena Kraljevina ima tri porezne stope, najniža stopa od 20% primjenjuje se na dohodak od 11 851 – 46 350 funti, a najviša na dohodak iznad 150 000 funti.

2.2. Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj

Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj nema dugu povijest. Krajem 1990. godine donesen je tzv. „ratni porez“ na neto plaće i druge osobne dohotke. S posebnim općinskim porezom granična stopa je bila viša od 90% na najviše dohotke. Posljedica toga bila je izbjegavanje porezne obveze kroz brojna porezna izuzeća i olakšice. To je otvorilo potrebu za sveobuhvatnom reformom fiskalnog sustava. Kreatori prvog Zakona o porezu na dohodak (koji je bio na snazi od 1994. do 2000. godine) inzistirali su na neutralnosti poreza na dohodak, odnosno na njegovoj fiskalnoj ulozi. Početkom 1994. godine donesen je sintetički porez na dohodak, a prije toga se oporezivanje na dohodak temeljilo na cedulaarnom ili analitičkom sustavu oporezivanja te su za svaki analitički porez bile propisane posebne porezne stope, olakšice i oslobođenja. Mali broj razreda, odnosno stopa poreza na dohodak je uzrokovao naglo povećanje poreznog opterećenja kod prijelaza iz jednog u drugi porezni razred. Stručnjaci su ovakav pristup strogo osudili kao i činjenicu da su prihvaćeni prijedlozi stranih poreznih konzultanata o iznimno malom rasponu između najniže i najviše porezne stope od samo 10 postotnih poena (u razdoblju od 1994. do 1996. godine). Navedeni je raspon u periodu od 1997. do 1999. godine povećan na 15

postotnih poena. Ovaj je porez karakterizirala i iznimno visoka najniža porezna stopa (25%, odnosno 20%) te relativno niska maksimalna stopa (35%).

Zakon o porezu na dohodak iz 2000. godine (Nar. nov., br. 150/02.) koji se počeo primjenjivati 1. siječnja 2001. godine, je donio veći broj i visinu poreznih stopa što se opravdavalo namjerom da se pravednije rasporedi porezni teret. Porezna stopa od 45% koristila se pri oporezivanju dohotka većeg od umnoška faktora 14,0 i osnovnog osobnog odbitka. Dohodak od imovine ostvaren od najma i zakupnine oporezivao se po stopi od 15%. U Zakon o porezu na dohodak su tada preuzeta i uvrštena razna oslobođenja i olakšice koja su se odnosila na porez na dohodak, a bila su utvrđena drugim zakonima. Ovaj je Zakon, u odnosu na prethodni, preciznije propisao odredbe koje se odnose na sprječavanje, odnosno na smanjenje utaje poreza. Od 1. siječnja 2003. godine maksimalna stopa poreza na dohodak iznosila je 45% + prirez porezu na dohodak. No, bez obzira na njegovu visinu, njegova je financijska uloga bila vrlo skromna u odnosu na ulogu navedenog poreza u većini država Europske unije. Od 1. siječnja 2005. godine počeo se primjenjivati treći po redu Zakon o porezu na dohodak. Ovaj zakon nije bitno izmijenjen u odnosu na onaj iz 2001. godine. Zakonom o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti i ostale primitke (Nar. nov., br. 119/09.) od 1. listopada 2009. godine uvedena je obveza plaćanja posebnog poreza na dohodak od kapitala i na dohodak od osiguranja.

Izmjenom Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 146/09.) uveden je OIB koji od 1. siječnja 2010. na svim propisanim obrascima zamjenjuje matični broj građana.

Od 1. srpnja 2010. godine uvedena je mogućnost da poslodavci neoporezivo uplaćuju doprinose (premije) za dobrovoljno mirovinsko osiguranje. Uvedene su i tri nove porezne stope od 12%, 25% i 40%.⁶

Od 1. siječnja 2017. godine propisano je utvrđivanje dohotka kao godišnjeg i konačnog dohotka, povećan je osnovni osobni odbitak s 2.600,00 kn na 3.800,00 kn. Povećani su i koeficijenti za uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove i djecu s 0,5 na 0,7, te za invalidnost s 0,3 ili 1 na 0,4 ili 1,5. Povećani su porezni razredi i uvedene samo dvije porezne stope 24% i 36%. Povećan je iznos za status uzdržavanog člana s 13.000,00 na

⁶ Povijest poreza na dohodak u RH. URL: <http://finance.hr/povijest-poreza-na-dohodak-u-rh/> (pristupljeno 28. kolovoza 2019.)

15.000,00 kn. Ukinuta su ograničenja za mogućnost paušalnog oporezivanja obrtnika. Od 1. siječnja 2018. godine trošak smještaja i prehrane radnika koji s poslodavcem imaju sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme za sezonske poslove ne smatra se dohotkom od nesamostalnog rada kod određivanja plaće u naravi, prag za određivanje godišnjeg iznosa iznad kojega se određuje plaća u naravi podiže se s 400,00 kn na 600,00 kn.

Od 1. prosinca 2018. uveden je neoporeziv primitak - novčana nagrade za radne rezultate do 5.000,00 kn godišnje. Najnovije promjene u porezu na dohodak uređuje Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br.106/18.) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br.1/19.) te navedene promjene su se počele primjenjivati 1. siječnja 2019. godine. One uključuju sljedeće:

- Proširuje se godišnja porezna osnovica za primjenu stope od 24% s 210.000,00 kn na 360.000,00 kn (mjesečno s 17.500,00 kn na 30.000,00 kn).
- Ukida se dohodak od osiguranja.
- Propisuje se obveza predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave da donesu odluke kojima će se propisati visina paušalnog poreza po krevetu, po smještajnoj jedinici u kampu, odnosno po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj.
- Smanjuje se stopa kamata koja se smatra povoljnijom pri odobravanju kredita, a koja se smatra primitkom u naravi, s 3% na 2%.
- Izjednačava se porezni tretman dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica u okviru dohotka od kapitala po stopi od 24% za sve porezne obveznike.
- Primici ostvareni po osnovi privremenih odnosno povremenih poslova u poljoprivredi oporezuju se po stopi od 12% kao konačan drugi dohodak.
- Neoporezivim primicima smatraju se troškovi smještaja i prehrane osoba koje obavljaju privremene/povremene sezonske poslove u poljoprivredi
- Proširuje se obuhvat primitaka koji se ne uzimaju u obzir pri utvrđivanju prava za uzdržavane članove (stipendije, nagrade za izvrsnost, bespovratna sredstva koja se isplaćuju iz proračuna, fondova i programa EU i drugih međunarodnih fondova i

programa, odštete od osiguranja zbog teške ozljede i priznate invalidnosti, potpore djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja).

- Nova vrsta neoporezivog primitka i to novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika do iznosa 5.000,00 kuna što uključuje i dodatnu plaću, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.
- Povećanje iznosa neoporezivog primitka „potpore za novorođenče“ do 10.000,00 kuna.
- Izbor utvrđivanja oporezivog inozemnog dohotka prema HR propisima ili na način kako ga je utvrdila država izvora dohotka) za svaki pojedinačni dohodak.
- Omogućuje se podnošenje prigovora elektronskim putem.
- Troškovi javnog prijevoza koji se odnose na prvi dolazak u odredište službenog putovanja i zadnji odlazak iz odredišta službenog putovanja, kao i trošak prijevoza do i od zračne luke, odnosno drugog mjesta polaska/dolaska javnim prijevozom od i do mjesta iz kojeg je osoba upućena na službeni put smatra se troškom prijevoza na službenom putovanju i ne podmiruje se iz dnevnice.
- Dopunjuje se Prilog 2., Prilog 3. i Prilog 4. Obrasca JOPPD.⁷

Posljednja izmjena Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 121/19.) stupila je na snagu 1. siječnja 2020. U nastavku se daju najznačajnije izmjene ovog Zakona.

- Zakonom je povećan osobni odbitak sa 3.800,00 kn na 4.000,00 kn s primjenom od 1. siječnja 2020.
- Osobni odbitak se koristi za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se utvrđuje porez na dohodak. Pri obračunu dohotka od nesamostalnog rada pri mjesečnom obračunu plaće i ostalih primitaka, a kod dohotka od samostalne djelatnosti i

⁷ Porezne promjene od 1. siječnja 2019.

URL: <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/PoreznaReforma2019.aspx> (pristupljeno 28. kolovoza 2019.)

drugog dohotka osobni odbitak se koristi pri godišnjem obračunu odnosno pri posebnom postupku. Osnovni osobni odbitak može se uvećati za uzdržavane članove i uzdržavanu djecu.⁸

- Godišnji porez na dohodak, od nesamostalnog rada, koji se utvrđuje prema poreznoj osnovici iz čl. 18. Zakona umanjuje se fizičkim osobama do 25 godina života za 100% i osobama od 26 do 30 godina života za 50% razmjernog dijela porezne obveze obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 24%. Mogućnost korištenja umanjenja godišnjeg poreza na dohodak koristi se za cijelo porezno razdoblje u kojem obveznik navršava određenu godinu života.
- Nadalje, propisano je da u cenzus od 15.000,00 kn za uzdržavanog člana ne ulaze naknade učenicima dualnog obrazovanja.
- Proširuje se obuhvat primitaka koji se ne smatraju dohotkom, odnosno dohotkom se ne smatraju primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja (materijalnih i financijskih dobara) od pravnih i fizičkih osoba, za podmirivanje potreba, prikupljenih u humanitarnim akcijama i javno oglašenim akcijama koje imaju općekorisnu svrhu u korist osjetljivih skupina.
- Proširuje se obuhvat primitaka na koje se ne plaća porez na dohodak odnosno utvrđuje se da se porez na dohodak ne plaća na nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja, do propisanog iznosa te na premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, osiguravatelju odnosno Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje prema propisu kojim je uređeno dobrovoljno zdravstveno osiguranje do propisanog iznosa.
- Predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitka kojeg ostvaruju učenici i studenti na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 24% od osnovice koju čini

⁸ Božina, A. et al. (2019). Porezne novosti u primjeni od 1. siječnja 2020. godine. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 12/19, str. 27.

iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

- Uređuje se porezni položaj odnosno oslobođenje od obveze poreza na dohodak u slučaju otpisa nenaplaćenih potraživanja kada je trošak postupka naplate potraživanja veći od očekivane naplate.
- Izjednačuje se porezni tretman otpisa pojedinih tražbina obveznika poreza na dohodak koji obavljaju samostalnu djelatnost s otpisima potraživanja kod obveznika poreza na dobit.
- Utvrđuje se mogućnost korištenja porezne kartice (osobnog odbitka) poslodavcima pri isplati plaće bivšim radnicima za posljednji mjesec rada, a najkasnije do dana dospelosti plaće za posljednji mjesec rada kod tog poslodavca.
- Određuju se obilježja nesamostalnog rada temeljem ispunjenja tri kriterija: kontrole ponašanja, financijske kontrole i odnosa stranaka. Kontrola ponašanja obuhvaća činjenice koje pokazuju ima li poslodavac pravo usmjeriti i kontrolirati što posloprimac radi i kako obavlja posao, kroz upute, obuku ili druga sredstva; financijska kontrola obuhvaća činjenice koje pokazuju ima li poslodavac pravo usmjeriti ili kontrolirati financijske i poslovne aspekte posloprimčevog rada, dok odnos stranaka obuhvaća činjenice koje pokazuju vrstu odnosa među strankama.
- Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja iznad propisanog neoporezivog iznosa smatraju se drugim dohotkom.
- Kada porezni obveznici dohodak ostvaruju po osnovi iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu, a koji se utvrđuje u paušalnom iznosu, pripadnost poreza se određuje prema mjestu gdje se nekretnina odnosno smještajna jedinica nalazi.⁹

⁹ URL: <https://www.teb.hr/novosti/2019/izmjene-zakona-o-porezu-na-dohodak/> (pristupljeno 24. prosinca 2019.)

- Uređuje se mogućnost uvida trenutnog poslodavca u neoporezive primitke radnika u tijeku poreznog razdoblja s ciljem ispravnog obračunavanja javnih davanja.¹⁰

2.2.1. Obveznici poreza na dohodak

Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16., 106/18. i 121/19., dalje: Zakon) propisuje da je porezni obveznik fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Ako više fizičkih osoba zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku. Nadalje, Zakon propisuje da je porezni obveznik nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka koji je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Također, nasljednik je i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe na dohodak, odnosno porez na dohodak nasljedniku se utvrđuje po istom izvoru dohotka koji se utvrđivao ostavitelju. Rezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Također, rezident je i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište niti uobičajeno boravište, a zaposlena je u državnoj službi Republike Hrvatske te po toj osnovi prima plaću. Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni boravište, ali u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak te se taj dohodak oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak. Izvori dohotka su primici ostvareni od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala i drugi dohodak.

Oporezivi dohodak rezidenta, prema čl. 6. st. 1., 2. i 3. Zakona, podrazumijeva dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala i drugi dohodak koji rezident ostvari u tuzemstvu i u inozemstvu (načelo svjetskog dohotka). Oporezivi dohodak nerezidenta, podrazumijeva dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala i drugi dohodak koji nerezident ostvari u tuzemstvu (načelo tuzemnog dohotka). Po osnovi primitaka koje ostvare fizičke osobe – nerezidenti u svojstvu izvođača (umjetnika, zabavljača, sportaša) ne postoji obveza obračuna, obustave i uplate predujma poreza na dohodak kada se za njihove nastupe prema ugovoru s inozemnom osobom koja nije fizička osoba plaća naknada toj inozemnoj osobi te se na iste naknade (plaćanja), sukladno propisima o oporezivanju dobiti, plaća porez po odbitku.

¹⁰URL: <https://www.teb.hr/novosti/2019/izmjene-zakona-o-porezu-na-dohodak/> (pristupljeno 24. prosinca 2019.)

Kako bi se izbjeglo dvostruko plaćanje poreza po istoj osnovi, države sklapaju ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Međunarodnim ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, određuje se pravo država ugovornica na potpuno ili djelomično oporezivanje određenih prihoda, utvrđuju se pravila za rješavanje statusa njihovih poreznih obveznika, poreznih izvora i poreznih stopa.

2.2.2. Stope poreza na dohodak

Dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona, prema izvoru dohotka jest:

1. dohodak od nesamostalnog rada
2. dohodak od samostalne djelatnosti
3. dohodak od imovine i imovinskih prava
4. dohodak od kapitala i/ili
5. drugi dohodak

Dohodak od nesamostalnog rada je razlika između primitaka priteklih u poreznom razdoblju u skladu s odredbama čl. 21. Zakona i izdataka nastalih u istom razdoblju u skladu s odredbama čl. 23. Zakona.

Dohotkom od samostalne djelatnosti smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva.

Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 24% na poreznu osnovicu do visine 360.000,00 kn, te po stopi od 36% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 360.000,00 kn. Godišnja porezna osnovica za primjenu stope od 24% uvećava se za ostvareni iznos drugog dohotka iz čl. 39. Zakona uz uvjet da iznos tako ostvarenog dohotka godišnje ne prelazi peterostruki iznos osnovice osobnog odbitka.

Dohotkom od imovine i imovinskih prava prema čl. 56. Zakona smatra se razlika između primitaka po osnovi najamnine, zakupnine, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, primitaka od vremenski ograničenog ustupa

autorskih prava, prava industrijskog vlasništva i drugih imovinskih prava u skladu s posebnim propisima, primitaka od otuđenja nekretnina i imovinskih prava i izdataka koji su poreznom obvezniku u poreznom razdoblju nastali u svezi s tim primicima.

Dohodak od najma, zakupa, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima, te imovinskih prava.

Kod dohotka od imovine na temelju najma ili zakupa pokretnina i nekretnina priznaju se izdaci u visini 30% od ostvarene najamnine ili zakupnine. Porez na dohodak plaća porezni obveznik po stopi od 12% temeljem rješenja Porezne uprave.

Poreznom obvezniku koji ostvaruje dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, porez na dohodak po osnovi obavljanja te djelatnosti utvrđuje se u paušalnom iznosu. Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave obvezno je donijeti odluku kojom će propisati visine paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu, a koje ne mogu biti manje od 150,00 kn niti veće od 1.500,00 kn.

Prema čl. 62. Zakona, porez na dohodak od imovinskih prava obračunavaju, obustavljaju i uplaćuju isplatitelji primitka kao porez po odbitku istodobno s isplatom primitka, i to od ukupne naknade primjenom stope od 24%. Porez na dohodak od otuđenja nekretnina i imovinskih prava plaćaju porezni obveznici prema rješenju Porezne uprave jednokratno na pojedinačno ostvareni primitak i to u roku od 15 dana od dana primitka rješenja o utvrđenom porezu na dohodak, primjenom stope od 24%.

Predujam poreza na dohodak od drugog dohotka prema čl. 39. st. 1. Zakona, plaća se po odbitku, po stopi od 24% bez priznavanja osobnog odbitka iz čl. 14. Zakona. Predujam poreza na dohodak od drugog dohotka obračunavaju i obustavljaju i uplaćuju isplatitelji prilikom svake isplate i istodobno s isplatom.

Dohotkom od kapitala smatraju se primici po osnovi kamata, izuzimanja imovine i korištenja usluga na teret dobiti tekućeg razdoblja, kapitalni dobici, udjeli u dobiti ostvareni dodjelom ili opcijskom kupnjom vlastitih dionica, dividende i udjeli u dobiti na temelju udjela u kapitalu, a koji su ostvareni u poreznom razdoblju.

Porez na dohodak od kapitala po osnovi kamata iz čl. 65. Zakona obračunavaju, obustavljaju, i uplaćuju isplatitelji istodobno s isplatom ili pripisom primitka kao porez po odbitku, po stopi od 12%.

Porez na dohodak od kapitala po osnovi izuzimanja, iz čl. 66. Zakona, obračunavaju, obustavljaju i uplaćuju isplatitelji istodobno s isplatom primitka, kao porez po odbitku, po stopi od 36%.

Porezni obveznik, imatelj financijske imovine, obvezan je porez na dohodak od kapitala po osnovi kapitalnih dobitaka iz čl. 67. st. 1.i 2. Zakona, osim kapitalnih dobitaka po osnovi otuđenja udjela u kapitalu trgovačkog društva koji nisu prenosivi na tržištu kapitala u skladu s posebnim propisom, obračunati, obustaviti i uplatiti do posljednjeg dana mjeseca veljače tekuće godine za sve kapitalne dobitke ostvarene u prethodnoj godini umanjene za ostvarene kapitalne gubitke iz čl. 67. st. 11. Zakona, po stopi od 12%. Porez na dohodak od kapitala po osnovi kapitalnih dobitaka od otuđenja udjela u kapitalu trgovačkog društva koji nisu prenosivi na tržištu kapitala u skladu s posebnim propisom iz čl. 67 st 1. Zakona, porezni obveznik plaća prema rješenju Porezne uprave, po stopi od 12%.

Porez na dohodak od kapitala po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica plaća se po odbitku, po stopi od 24%.

Porez na dohodak od kapitala po osnovi primitaka od dividendi ili udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu, plaća se po odbitku, po stopi od 12%.

2.2.3. Paušalno oporezivanje samostalne obrtničke djelatnosti

Paušalno oporezivanje samostalnih djelatnosti uređuje Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti (Nar. nov., br. 1/17.), kojim su točno propisani uvjeti i vrste samostalnih djelatnosti kojima se dohodak može utvrđivati u paušalnoj svoti, te poslovne knjige i evidencije koje se trebaju voditi za paušalno plaćanje poreza na dohodak. Odredbama čl. 82. st. 1. Zakona te čl. 2. Pravilnika o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti propisano je da porezni obveznik koji obavlja samostalnu djelatnost obrta (iz čl. 29. st. 1. t. 1. Zakona, u skladu s propisima o obrtu) te samostalnu djelatnost poljoprivrede i šumarstva (iz čl. 29. st. 3. Zakona), a nije po toj osnovi obveznik PDV-a, te koji po osnovi te djelatnosti u poreznom razdoblju ne ostvaruje ukupan godišnji primitak veći od svote propisane za obvezni ulazak u sustav PDV-a, može utvrđivati i plaćati dohodak i porez na dohodak u paušalnoj svoti.

Za paušalno plaćanje poreza na dohodak propisani su sljedeći uvjeti:

1. fizička osoba po osnovi samostalne djelatnosti obrta te samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva nije obveznik PDV-a
2. po osnovi te djelatnosti koju obavlja, ukupni godišnji primitci u poreznom razdoblju ne prelaze svotu od 300.000,00 kn (naplaćeno)

3. istodobno ne obavlja samostalnu djelatnost iz čl. 29. Zakona od koje se dohodak mora utvrđivati na temelju propisanih poslovnih knjiga prema čl. 30. – 35. Zakona.

Ako fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost kumulativno ispunjava propisane uvjete, tada može podnijeti zahtjev nadležnoj ispostavi Porezne uprave do 15. siječnja 2020. godine radi paušalnog plaćanja poreza na dohodak u 2020. godini. Međutim, ako tijekom poreznog razdoblja fizička osoba ostvari primitke iznad 300.000,00 kn, tada prestaje mogućnost paušalnog plaćanja poreza, što znači da se za nastavak poslovanja moraju voditi poslovne knjige prema čl. 30. – 35. Zakona. U tom će slučaju Porezna uprava ukinuti doneseno rješenje o paušalnom plaćanju poreza na dohodak te donijeti novo rješenje o plaćanju mjesečnih predujmova poreza na dohodak, na način propisan za samostalnu djelatnost.¹¹

U nastavku se daje pregled paušalnog poreza na dohodak ovisno o ostvarenom primitku.

Tablica 5: **Godišnji paušalni porez na dohodak**

Ostvareni ukupni primici	Godišnja porezna osnovica	Godišnji paušalni porez na dohodak	Mjesečni paušalni porez na dohodak (bez prireza)	Mjesečni paušalni porez – Grad Zagreb (prirez 18%)
Od 0,00 do 85.000,00	12.750,00	1.530,00	127,50	150,45
Od 85.000,01 do 115.000,00	17.250,00	2.070,00	172,50	203,55
Od 115.000,01 do 149.500,00	22.425,00	2.691,00	224,25	264,62
Od 149.500,01 do 230.000,00	34.500,00	4.140,00	245,00	407,10
Od 230.000,01 do 300.000,00	45.000,00	5.400,00	450,00	531,00

Izvor: Mahović Komljenović, M. (2019). Paušalno plaćanje poreza i doprinosa samostalnih djelatnosti u 2020. godini. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 12/19, str. 232.

Pravilnikom o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti je propisano, ako porezni obveznik koji obavlja djelatnost od koje dohodak i porez na dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu, uz tu djelatnost u tijeku poreznog razdoblja započne obavljati i novu djelatnost od koje dohodak obvezno utvrđuje na temelju propisanih poslovnih knjiga, obvezan je i dohodak od djelatnosti koji je utvrđivao u paušalnom iznosu početi utvrđivati na temelju propisanih poslovnih knjiga, istodobno s početkom obavljanja nove djelatnosti.

¹¹ Mahović Komljenović, M. (2019). Paušalno plaćanje poreza i doprinosa samostalnih djelatnosti u 2020. godini. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 12/19, str. 227.

Također, ako porezni obveznik koji obavlja djelatnost od koje dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu, uz tu djelatnost u tijeku poreznog razdoblja započne obavljati i novu djelatnost od koje dohodak može utvrđivati u paušalnom iznosu, obavljanje nove djelatnosti smatra se proširenjem samostalne djelatnosti od koje se utvrđuje dohodak i porez na dohodak u paušalnom iznosu.

Fizičke osobe koje zajednički obavljaju samostalnu djelatnost mogu dohodak po toj osnovi utvrđivati u paušalnom iznosu, ako uvjete za to ispune svi supoduzetnici pojedinačno, te ako ukupan primitak od zajedničkog obavljanja samostalne djelatnosti nije veći od iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost prema zakonu kojim se uređuje porez na dodanu vrijednost.

Paušalni porez na dohodak i prirez plaćaju se tromjesečno na račun poreza na dohodak grada/općine prema prebivalištu (boravištu) poreznog obveznika i to do posljednjeg dana svakog tromjesečja, u svoti koja je jednaka umnošku broja mjeseci tromjesečja za koje je utvrđena obveza te utvrđenoga mjesečnog paušalnog poreza. Rokovi plaćanja paušalnog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak su:

- I. tromjesečje do 31. ožujka
- II. tromjesečje do 30. lipnja
- III. tromjesečje do 30. rujna
- IV. tromjesečje do 31. prosinca.

Od 1. siječnja 2020. godine, nastavlja se 4. krug porezne reforme kojom se između ostalih zakonskih propisa, predlažu izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak. Prema predloženim zakonskim izmjenama, zbog smanjenja administrativnog opterećenja, za obveznike poreza na dohodak koji obavljaju samostalnu djelatnost i porez po toj osnovi plaćaju u paušalnoj svoti, ukida se izdavanje poreznih rješenja. To znači da se paušalistima uvodi obveza plaćanja poreza na dohodak tijekom poreznog razdoblja temeljem samozaduživanja, a prema podacima iz godišnjeg izvješća koje se podnosi na Obrascu PO-SD. Poreznim obveznicima koji ne podnesu godišnje izvješće ili su podatci u dostavljenom izvješću netočni ili nepotpuni, porez na dohodak utvrđuje se procjenom.¹²

¹² Mahović Komljenović, M. (2019). Paušalno plaćanje poreza i doprinosa samostalnih djelatnosti u 2020. godini. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 12/19, str. 233.

2.2.4. Promjena oporezivanja – plaćanje poreza na dobitak umjesto poreza na dohodak

Obrtnik može biti obveznik poreza na dobit ako izjavi da želi plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak ili to postaje po sili zakona.

Obrtnici koji obavljaju djelatnost prema Zakonu o obrtu (Nar. nov., br.143/13.) te fizičke osobe koje obavljaju samostalne profesionalne djelatnosti prema rješenju nadležnih ministarstava, osobe koje obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva i sve druge djelatnosti, uključujući i primitke od najma pokretnina i nekretnina, koje su s poreznog motrišta izjednačene s obrtničkim djelatnostima, glede vođenja poslovnih knjiga, utvrđivanja porezne osnovice i plaćanja poreza su, u pravilu, obveznici poreza na dohodak. Poreznu osnovicu utvrđuju kao razliku između naplaćenih primitaka i stvarno nastalih (plaćenih izdataka) smanjenu za pripadajući osobni odbitak te zakonom dopuštene stavke smanjenja i uvećanja porezne osnovice. Na poreznu osnovicu do 360.000,00 kn plaćaju porez po stopi od 24 %, a na razliku osnovice iznad 360.000,00 kn plaćaju porez po stopi 36 %. Na porez plaćaju i prirez ako postoji obveza plaćanja prireza u njihovu mjestu prebivališta ili njihova uobičajenog boravišta.

Za te osobe postoje obvezujuće odredbe Zakona o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04. – 106/18.), prema kojima su obvezni promijeniti način oporezivanja kada ostvare uvjete uređene člankom 2. toga Zakona. Prema Zakonu o porezu na dobit, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020. godine, navedene fizičke osobe postaju obveznicima poreza na dobitak ako u 2019. godini ostvare ukupne primitke veće od 7.500.000,00 kn. O tome su obvezne izvijestiti Poreznu upravu pisanom izjavom najkasnije do 15. siječnja 2020. godine.

Taj način oporezivanja mogu odabrati i dragovoljno bez obzira na visinu ostvarenih primitaka u prethodnoj godini. O tome trebaju izvijestiti Poreznu upravu najkasnije do 31. prosinca tekuće godine, što sada znači do 31. prosinca 2019. godine.

Promijeniti način oporezivanja, odnosno umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobitak, znači promijeniti način vođenja poslovnih knjiga, način financijskog izvješćivanja, način utvrđivanja porezne osnovice i plaćanja poreza na dobitak. U tom pogledu izjednačavaju se s pravnim osobama (trgovačkim društvima).

Plaćanje poreza na dobitak obvezuje te porezne obveznike sljedeće tri godine. U opravdanim slučajevima i na temelju pisanog zahtjeva poreznog obveznika Porezna uprava može odobriti i kraći rok prelaska s plaćanja poreza na dobitak ponovno na porez na

dohodak. Opravdanim se slučajevima osobito smatra cjelovita promjena djelatnosti koju obavlja porezni obveznik kada su bitno izmijenjeni uvjeti poslovanja za više od 50 %, zbog kojih je porezni obveznik promijenio način oporezivanja.¹³

Za razliku od obveznika poreza na dohodak, obveznici poreza na dobitak obvezni su voditi poslovne knjige prema Zakonu o računovodstvu (Nar. nov., br.78/15. do 116/18. prema načelima dvostavnog knjigovodstva. S obzirom na drukčiji način evidentiranja poslovnih događaja, obrtnici koji s početkom narednoga poreznog razdoblja mijenjaju način oporezivanja, trebaju stvoriti temelj na kojemu će nastaviti evidentiranje poslovnih događaja prema načelu dvojnog knjigovodstva. To znači da treba osigurati podatke o stanju imovine i obveza koje zbog pravila jednostavnog knjigovodstva nisu mogle biti evidentirane u poslovnim knjigama obveznika poreza na dohodak kao primitak odnosno izdatak. Na temelju stanja otvorenih tražbina i obveza u Obrascu TO te evidentiranih zaliha i dugotrajne imovine na 31. prosinca godine u kojoj su stvoreni uvjeti za promjenu načina oporezivanja, u ovom slučaju je to 31. prosinac 2019. godina, treba utvrditi početno stanje imovine i obveza. U praksi to početno stanje nazivamo početnom bilancom.¹⁴

U nastavku se daje usporedba poreznih obveza obveznika poreza na dohodak i obveznika poreza na dobitak.

¹³ Turković – Jarža, L. (2019). Promjena oporezivanja - porez na dobitak umjesto poreza na dohodak. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 12/19, str. 216.

¹⁴ Ibid., str. 217.

Tablica 6: **Razlika u visini porezne obveze između oporezivanja porezom na dohodak i porezom na dobit**

DOHODAK	80.000,00	100.000,00	200.000,00	400.000,00	500.000,00
Osobni odbitak	45.600,00	45.600,00	45.600,00	45.600,00	45.600,00
Osnovica	34.400,00	54.400,00	154.400,00	354.400,00	454.400,00
Osnovica 24%	34.400,00	54.400,00	154.400,00	354.400,00	360.000,00
Porez na dohodak 24%	8.256,00	13.056,00	37.056,00	85.056,00	86.400,00
Osnovica 36%	-	-	-	-	94.400,00
Porez na dohodak 36%	-	-	-	-	33.984,00
<i>Ukupno - porez na dohodak 24% i 36%</i>	8.256,00	13.056,00	37.056,00	85.056,00	120.384,00
DOBIT	80.000,00	100.000,00	200.000,00	400.000,00	500.000,00
Porez na dobit 12%	9.600,00	12.000,00	24.000,00	48.000,00	60.000,00
Neto dobit	70.400,00	88.000,00	176.000,00	352.000,00	440.000,00
Porez na dohodak od kapitala 12%	8.448,00	10.560,00	21.120,00	42.240,00	52.800,00
<i>Ukupno – porez na dobit 12% i porez na dohodak od kapitala 12%</i>	18.048,00	22.560,00	45.120,00	90.240,00	112.800,00

Izvor: Autor

Iz primjera je vidljivo da je pri manjim rezultatima poslovanja (dohotka ili dobitka), svota poreza na dohodak znatno manja od ukupne svote poreza na dobit zajedno s porezom na dohodak od kapitala. Također, je vidljivo, da je pri ostvarenom dohotku/dobitku do 400.000,00 kn isplativije biti obveznik poreza na dohodak, dok je za ostvareni dohodak/dobitak od 500.000,00 kn, ukupna svota poreza na dobit i poreza na dohodak od kapitala za 7.584,00 kn manja od svote poreza na dohodak. Nadalje, može se zaključiti da bi se daljnjim povećanjem dohotka/dobitka i to u svoti iznad 500.000,00 kn, povećavala i razlika između svote poreza na dohodak i svote poreza na dobit, odnosno svota poreza na dohodak bi bila znatno veća od poreza na dobit, što znači, da je za obrtnika pri zaradi od 500.000,00 kn i većoj, isplativije biti „dobitaš“.

Pri odluci da li prijeći iz sustava oporezivanja porezom na dohodak u sustav poreza na dobit, treba imati na umu da je dohodak razlika između stvarnih primitaka i izdataka, a da je dobit razlika između prihoda i rashoda i ne ovisi o naplati.

3. SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA I SLOBODNIH ZANIMANJA

Samostalnim djelatnostima obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, prema čl. 29. Zakona, smatraju se obrti i slobodna zanimanja.

3.1. Obrt

Prema Zakonu o obrtu (Nar. nov., br. 143/13.), obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti. Navedene djelatnosti obavlja fizička osoba, a cilj je postizanje dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluge na tržištu. Pravna osoba može obavljati vezani i povlašteni obrt, ukoliko to ne čini na industrijski način. U obrtu je dopuštena svaka gospodarska djelatnost koja nije zakonom zabranjena. Osoba može obavljati obrt i kao trgovac pojedinac, a kao takav, može postati dragovoljno ako ostvari godišnji prihod veći od 2.000.000,00 kn, a obavezno, ako ostvari godišnji prihod veći od 14.000.000,00 kn. Trgovac pojedinac se obvezno upisuje u registar trgovačkog suda.

Za obavljanje djelatnosti obrta obrtnik treba imati obrtnicu. Za sve poslove vezane uz izdavanje obrtnice, upisa u obrtni registar, promjene vezane uz obavljanje i prestanak obrta, može se obratiti nadležnom uredu državne uprave u županijama, odnosno Uredu Grada Zagreba, ovisno o sjedištu obrta.

Za obavljanje slobodnog obrta potrebno je da osoba udovolji samo općim uvjetima, a za obavljanje vezanog obrta, uz opće uvjete, osoba treba imati određenu stručnu spremu. Za obavljanje povlaštenog obrta, treba imati i povlasticu, odnosno odobrenje nadležnog ministarstva, ovisno o djelatnosti obrta, a što je uređeno Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (Nar. nov., br. 42/08.). Obrtnik može obavljati samo one obrte koji su obuhvaćeni obrtnicom, a kod povlaštenih obrta samo one za koje je dobio povlasticu. Osim navedenog, obrtnik je fizička osoba koja za obveze odgovara cjelokupnom svojom imovinom, te odgovara za zakonitost obavljanja obrta i rada djelatnika koje zapošljava.

Slobodni ili vezani obrt, obrtnik može voditi sam ili putem poslovođe koji mora biti u radnom odnosu kod obrtnika. Poslovođa vodi obrt u ime i za račun obrtnika. Obrt se može obavljati u više izdvojenih pogona u kojima obrtnik mora imenovati poslovođu.

Obavljanje obrta u izdvojenom pogonu obrtnik prijavljuje županijskom uredu za gospodarstvo na čijem se području izdvojeni pogon nalazi. Navedeni ured o tome donosi rješenje i obavještava županijski ured na čijem se području nalazi sjedište obrta, a županijski ured navedeno upisuje u Obrtni registar.

U slučaju smrti ili gubitka poslovne sposobnosti, supružnik, djeca i ostali nasljednici mogu nastaviti voditi obrt do prijenosa obrtnice i to kao privremeni poslovođe. Ako nasljednici žele nastaviti voditi obrt putem poslovođe, dužni su to prijaviti nadležnom županijskom uredu u roku 30 dana od okončanja ostavinskog postupka, odnosno od dana pravomoćnosti sudske odluke o lišenju poslovne sposobnosti. Obrt se može obavljati i kao sezonski obrt najdulje 6 mjeseci unutar jedne kalendarske godine.

Obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju do godine dana, o čemu treba pismeno izvijestiti županijski ured za gospodarstvo u roku 30 dana od dana obustave. Iznimno, privremena obustava može trajati dulje od jedne godine i to u slučaju bolesti ili nastupa više sile, odnosno do tri godine u slučaju korištenja porodiljnog dopusta. Osim navedenog, županijski ured treba obavijestiti i o ponovnom početku obavljanja obrta najkasnije 7 dana po isteku vremena obustave. Ova izvješća nadležni županijski sud upisuje u obrtni registar. Za vrijeme privremene obustave, obrtnik je dužan predati obrtnicu u županijski ured za gospodarstvo. O ponovnom početku obavljanja obrta obrtnik treba pismeno izvijestiti županijski ured za gospodarstvo najkasnije u roku od 7 dana po isteku vremena privremene obustave obavljanja obrta. Županijski ured za gospodarstvo izvješćuje nadležno tijelo o privremenoj obustavi, odnosno o ponovnom početku obavljanja djelatnosti.

Ako obrtnik ne započne s obavljanjem obrta u roku od 30 dana nakon isteka roka privremene obustave obavljanja obrta, obrt prestaje po sili zakona.

Za vrijeme privremene obustave djelatnosti obrtnik je obvezan plaćati doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Nar. nov., br. 157/13. do 102/19.) i Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (Nar. nov., br. 80/13. do 98/19.), obrtnik stječe status osiguranika upisom u obrtni registar. Za vrijeme

privremene obustave obrta obrtnik ostaje upisan u obrtni registar što znači da i za vrijeme mirovanja obrta ima status mirovinskog i zdravstvenog osiguranika. Obveze plaćanja doprinosa miruju samo u razdoblju u kojem obveznik doprinosa ostvaruje pravo na naknadu plaće za bolovanje na teret HZZO-a (nakon četrdeset i trećeg dana bolovanja), razdoblju korištenja prava na porodiljni dopust i razdoblju korištenja prava po osnovi njege djeteta s poteškoćama u razvoju. Također, obveza plaćanja doprinosa miruje i u slučaju služenja vojnog roka. Neovisno o tome plaća li obrtnik porez na dohodak ili porez na dobit, za vrijeme privremene obustave obrta ima obvezu plaćati mjesečne predujmove poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit. Ako obrtnik ima interesa da u vrijeme privremene obustave obavljanja obrta ne plaća predujmove poreza, takav zahtjev može podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave.

Dvije ili više fizičkih osoba mogu zajednički obavljati obrt koji posluje pod zajedničkom tvrtkom, a međusobne odnose uređuju zajedničkim pisanim ugovorom o ortaštvu koji prilažu pri upisu u obrtni registar. Ugovor o ortaštvu uređen je Zakonom o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05. do 29/18.). Jedna fizička osoba može obavljati više zajedničkih obrta.

Prestanak rada obrta ostvaruje se odjavom ili po sili zakona. Ako prestanak rada nastaje na temelju odjave, datum prestanka rada utvrđuje se danom navedenim u odjavi. Razlozi prestanka obrta po sili zakona navedeni su u Zakonu o obrtu.

Obrtnik koji ostvaruje dohodak dužan je platiti porez na dohodak. Porezno razdoblje je kalendarska godina ili samo dio godine u kojoj je porezni obveznik poslovao. Obrtnik je dužan najkasnije u roku 8 dana od početka ili prestanka obavljanja djelatnosti podnijeti prijavu u registar poreznih obveznika u nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svome prebivalištu.

Sustav organiziranosti obrtnika čine udruženja obrtnika, područne obrtničke komore i Hrvatska obrtnička komora, čija je svrha postizanje zajedničkih ciljeva. Osnivanjem obrta, obrtnik postaje obveznim članom Hrvatska obrtničke komore.

3.2. Slobodna zanimanja

Djelatnosti slobodnih zanimanja podrazumijevaju profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obvezno osigurane prema propisima što uređuju obvezna osiguranja,

a kojima su to osnovne djelatnosti i koje su po toj osnovi upisane u registar obveznika poreza na dohodak.

Samostalna djelatnost se registrira Upisom u registar poreznih obveznika (RPO) kod nadležne porezne uprave. Rok za prijavu zahtjeva je u periodu od 1. do 15. siječnja svake godine. Upisom u RPO postaje se obveznik vođenja poslovnih knjiga te samostalnog plaćanja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, bez obzira da li upisniku poslodavac plaća doprinose po drugoj osnovi. Kako bi se osoba registrirala kao slobodna djelatnost, treba¹⁵:

- biti državljanin Hrvatske
- imati prebivalište u Hrvatskoj
- biti poslovno sposoban
- imati najmanje srednju stručnu spremu i položen stručni ispit
- nemati izrečenu mjeru zabrane obavljanja poslova.

Djelatnosti slobodnih zanimanja su:

- samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinar, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika, kao i druge slične djelatnosti,
- samostalna djelatnost znanstvenika, književnika, izumitelja, kao i druge slične djelatnosti,
- samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnost, kao i druge slične djelatnosti,
- samostalna djelatnost novinara, umjetnika i sportaša.

Po osnovi obavljanja djelatnosti slobodnih zanimanja i obrta plaćaju se slijedeći porezi i doprinosi za obvezna osiguranja:¹⁶

¹⁵ Slobodna djelatnost: registracija i oporezivanje.

URL: <http://recupero.com.hr/blog-objava/slobodna-djelatnost/> (pristupljeno 28. kolovoza 2019.)

¹⁶ Slobodna zanimanja. URL: <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Slobodna-zanimanja.aspx> (pristupljeno 28. kolovoza 2019.)

1. Porez na dohodak
2. Prirez porezu na dohodak
3. Porez na dobit
4. Porez na dodanu vrijednost (PDV)
5. Plaćanje poreza po odbitku
6. Ostali porezi
7. Doprinosi za obvezna osiguranja.

Razlika između obrta i slobodne djelatnosti je u tijelu koje izdaje rješenje, odnosno obrtnicu u slučaju obrta. Za obrt je nadležan Ured državne uprave u županiji dok je za slobodno zanimanje nadležna Porezna ispostava. Kod nekih slobodnih zanimanja potrebno je od Komore (ovisno o djelatnosti) zatražiti potvrdu, odnosno uvjerenje za bavljenje određenom djelatnošću. U smislu poreza, obrt i slobodna zanimanja su izjednačena.¹⁷

¹⁷ Slobodna djelatnost: registracija i oporezivanje.

URL: <http://recupero.com.hr/blog-objava/slobodna-djelatnost/> (pristupljeno 28. kolovoza 2019.)

4. POSLOVNE KNJIGE I EVIDENTIRANJE PRIMITAKA I IZDATAKA U POSLOVNIM KNJIGAMA SAMOSTALNIH DJELATNOSTI

Obrtnici su obveznici poreza na dohodak. Kada je riječ o njihovom računovodstvu, ono se temelji na moderniziranoj varijanti jednostavnog knjigovodstva. Kao obveznici poreza na dohodak nisu obvezni voditi dvojno knjigovodstvo, tj. glavnu knjigu. Sve ostale analitike, kupci, dobavljači, blagajničko poslovanje, veleprodaja, maloprodaja, fakturiranje, robno-materijalno, plaće, kadrovska i sl., jednake su za obrtnike i trgovačka društva. Poslovne knjige samostalnih obrtničkih djelatnosti prema Zakonu o porezu na dohodak su: knjiga primitaka i izdataka (obrazac KPI), popis dugotrajne imovine (obrazac DI), evidencija o tražbinama i obvezama (obrazac TO), knjiga prometa (obrazac KPR). Nadalje, ako su obrtnici i slobodna zanimanja prema zakonu o PDV-u obveznici PDV-a, trebaju voditi i knjigu ulaznih računa (U-RA) i knjigu izlaznih računa (I-RA), te ostale evidencije: o stjecanju dobara i usluga unutar EU-a, iz trećih zemalja, za tuzemni prijenos porezne obveze.¹⁸ Obrtnik sam odlučuje kako će voditi knjige, tj. može birati između uvezanih knjiga, slobodnih listova ili korištenja informatičkog programa za vođenje knjiga, izgled knjiga nije striktno utvrđen, ali se u njima trebaju osigurati svi potrebni podaci.

Evidencija o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima u poreznom razdoblju vodi se na obrascu KPI. Na navedeni obrazac se unose opći podaci o poreznom obvezniku te podaci o poslovnim primicima i izdacima. Porezni obveznik dužan je u KPI ili drugim evidencijama osigurati podatke o dnevnom gotovinskom prometu. Primici u gotovini odnose se na podatke o dnevnom gotovinskom prometu koje ne treba dnevno evidentirati u KPI ako porezni obveznik vodi evidenciju o dnevnom gotovinskom prometu prema Zakonu o PDV-u. U takvim okolnostima u stupac 5 obrasca KPI upisuje se gotovinski promet u jednoj svoti za cijelo obračunsko razdoblje (mjesečno ili tromjesečno) te navedeno mora biti u istim rokovima kao što se utvrđuje obveza za PDV. PDV u primicima i izdacima se u knjizi KPI iskazuje posebno (stupac 8 i 13) i ne utječe na obvezu poreza na dohodak, jer se ukupni primitak/izdatak evidentira bez PDV-a. Ako porezni

¹⁸ Prema: Markota, Lj. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 24 – 27.

obveznik nije u sustavu PDV-a, gotovinski promet se može evidentirati u jednoj svoti, ali za prethodni mjesec. Podaci se moraju unijeti najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec. Za zajedničku djelatnost (supoduzetništvo) vodi se jedna knjiga primitaka i izdataka bez obzira na broj poslovnih jedinica i supoduzetnika. Na kraju poreznog razdoblja primici i izdaci se zbrajaju. Ako dođe do otuđenja ili likvidacije obrta, odnosno prelaska s utvrđivanja dobiti na utvrđivanje dohotka, primici i/ili izdaci se dodaju kao i izdaci otpisa dugotrajne imovine obrta sukladno Zakonu o porezu na dobit.

U knjizi prometa (obrazac KPR) evidentiraju se primici naplaćeni u gotovini ili čekom prema datumu uplate gotovine ili izdavanja čeka. Ako je poduzetnik u sustavu PDV-a te dnevno evidentira ulazne i izlazne račune na temelju kojih se utvrđuje obveza za PDV i pravo na pretporez, u tom slučaju nije potrebno voditi knjigu prometa, a u Knjizi primitaka i izdataka dopušteno je podatke evidentirati mjesečno.¹⁹

U evidenciju tražbina i obveza (obrazac TO) upisuju se svi ispostavljeni računi koji se evidentiraju nakon njihovog ispostavljanja. Pritom se ne mora čekati da računi budu naplaćeni te da se nakon toga evidentiraju. Samostalna djelatnost u sustavu PDV-a koja na odgovarajući način evidentira sve ispostavljene račune u knjizi izlaznih računa, ne mora voditi evidenciju tražbina, a samostalne djelatnosti koje nisu u sustavu PDV-a obvezne su voditi ovu evidenciju. U evidenciju se upisuju svi ispostavljeni računi bez obzira na to da li su naplaćeni ili nisu. Nakon naplate računa, upisuje se u polje datum naplate, datum kada je račun naplaćen. Na ovaj je način iz evidencije tražbina moguće vidjeti sve potrebne podatke o ispostavljanju i naplati računa. Evidencija obveza istovjetna je evidenciji tražbina. Razlika je samo u tome što se u njoj evidentiraju svi primljeni računi. Samostalne djelatnosti koje su u sustavu PDV-a i koje sve primljene račune evidentiraju u knjizi ulaznih računa nisu obvezne voditi evidenciju obveza. U ovoj knjizi se evidentiraju svi primljeni računi. Pritom nije bitno dali su oni plaćeni ili ne, a u polje datum plaćanja upisuje se datum kada je račun plaćen. Nakon što je račun plaćen, on se mora evidentirati u knjizi primitaka i izdataka. Polje partner povezano je s tablicom partneri isto kao i u prethodno opisanoj evidenciji tražbina. Dakle, kada porezni obveznici vode knjigu ulaznih i izlaznih računa, nisu obvezni voditi evidenciju o tražbinama i obvezama. Međutim, ako

¹⁹ Prema : Markota , Lj. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 24 – 27.

knjigu ulaznih i izlaznih računa vode prema plaćenim ili naplaćenim računima, tada trebaju voditi evidenciju o tražbinama i obvezama.²⁰

Na obrascu DI vodi se popis dugotrajne imovine, a što su sve stvari i prava čija je pojedinačna nabavna vrijednost veća od 3.500,00 kn i vijek trajanja dulji od godinu dana. Popis dugotrajne imovine služi za utvrđivanje izdataka otpisa dugotrajne imovine (amortizacije). U popis se unose, u trenutku nabave, stvari i prava (investicijska dobra) koja služe za stjecanje dohotka, bez obzira jesu li računi za nabavu plaćeni ili ne. Dugotrajna imovina može biti potrošiva (strojevi, zgrade, oprema i sl.), nepotrošiva (zemljišta), te kupljeni patent, plaćena vrijednost dobra i sl. U popis dugotrajne imovine unose se i stvari iz vlastite proizvodnje poreznog obveznika ukoliko one služe za obavljanje vlastite djelatnosti. Prava se ubrajaju u Popis dugotrajne imovine samo ako je kod njihove nabave plaćena naknada. Kada se dugotrajna imovina nabavlja od dobavljača, u nabavnu vrijednost se uključuje kupovna cijena umanjena za popuste iskazane u računu, carina i druge uvozne pristojbe, nepovratni porezi, izdaci za dopremu i instaliranje opreme i svi drugi izdaci nastali u postupku dovođenja opreme u radno stanje.

Kada se građevinski objekt ili poslovni prostor gradi u vlastitoj režiji, izdaci koji pritom nastaju za građevinski materijal, projektnu dokumentaciju i dr. ne knjiže se u KPI (iako su neki plaćeni), već ih se kao elemente cijene proizvodnje zbraja. Po završetku gradnje i predaji objekta na uporabu, on se u Popis dugotrajne imovine unosi po cijeni proizvodnje.²¹

Obrtnik također može u obrt unijeti i svoju privatnu imovinu koja se procjenjuje po tržišnoj vrijednosti. Za takvu imovinu koja nije stečena obavljanjem djelatnosti sastavlja se Zapisnik o ulaganju. Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina amortizira se tijekom korisnoga vijeka trajanja, po linearnoj metodi u skladu sa Zakonom o porezu na dobit, a svota otpisa se priznaje kao izdatak u naravi. Obračun amortizacije započinje od prvog dana mjeseca koji slijedi iza mjeseca u kojem je imovina stavljena u uporabu. Obrtnik može primijeniti i udvostručene stope amortizacije, ali ako primjeni višu od najviše stope

²⁰ Prema : Markota , Lj. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 24 – 27.

²¹ Jurić, Đ. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Popis dugotrajne imovine i obračun amortizacije za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 10.

koju propisuje Zakon, to je porezno nepriznati izdatak. Zemljišta, šume, obnovljiva prirodna bogatstva, spomenici kulture i umjetnička djela ne podliježu amortizaciji, te se u knjizi primitaka i izdataka mogu prikazati tek prilikom prodaje ili izuzimanja. Otpisi povećane vrijednosti imovine uslijed revalorizacije, ne mogu se priznati kao izdatak. Obrtnik može primjenjivati i niže stope amortizacije od propisanih. Sukladno Pravilniku o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17., 128/17., 1/19. i 80/19., dalje: Pravilnik), popis dugotrajne imovine ustrojava se prilikom otvaranja obrta/slobodne djelatnosti ili na početku obavljanja obrta/slobodne djelatnosti. Taj se popis vodi neprekidno tijekom obavljanja obrta/slobodne djelatnosti pa sve do potpunog otpisa ili otuđenja pojedinih stvari ili prava, odnosno otuđenja ili likvidacije obrta/slobodne djelatnosti. Popis se sastavlja za svaku kalendarsku godinu i zaključuje se sa stupanjem 31. prosinca. Obrazac DI se dostavlja Poreznoj upravi uz godišnju prijavu poreza na dohodak elektroničkim putem ili u papirnatom obliku.²²

Dohodak od samostalne djelatnosti predstavlja razliku između primitaka i izdataka koja se utvrđuje na osnovi podataka evidentiranih u knjizi primitaka i izdataka (obrascu KPI). Primici i izdaci se priznaju prema načelu blagajne. Načelo blagajne znači da se primici i izdaci utvrđuju tek nakon primljenih uplata i obavljenih isplata. Ako primici i izdaci nisu ostvareni u novcu, nego u drugim dobrima, evidentiraju se kao primici i izdaci u naravi. Nenovčani primici se utvrđuju prema tržišnoj vrijednosti, odnosno cijeni koja bi se mogla postići prodajom, a nenovčani izdaci se utvrđuju prema cijenama nabave ili cijenama koštanja. Nastanak ili dospijeće potraživanja od prodane robe ili obavljenih usluga ne smatra se još primitkom. Potraživanja postaju primitkom u trenutku naplate. Prodana roba ili usluga smatra se naplaćenom i kada je za naplatu primljen ček. Ako se plaća mjenicom, primitak nastaje naplatom ili prijenosom mjenice. Ako se plaća kreditnom karticom, primitak nastaje naplatom na žiroračun. Ako se naplata obavlja prijebojem asignacijom ili cesijom, trenutkom naplate smatra se trenutak kada su se stekli propisani uvjeti (potpisani odgovarajući ugovori ili druge isprave). Primicima se smatraju i primljeni predujmovi za isporuku robe i obavljanje usluga na koje se obvezao porezni obveznik, a koje do kraja poreznog razdoblja (kalendarske godine) nije obavio. Nastale i dospjele obveze za kupljenu robu i obavljene usluge nisu izdaci. Izdaci nastaju u trenutku plaćanja tih obveza. Ako porezni obveznik doznačuje sredstva sa svoga bankovnog računa, tada izdatak nastaje

²² Prema: Jurić, Đ. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Popis dugotrajne imovine i obračun amortizacije za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18. str. 10 – 11.

u trenutku kada banka izvrši primljeni nalog za plaćanje. Pri plaćanju čekom izdatak nastaje u trenutku predaje čeka. Pri plaćanju mjenicom izdatak nastaje prijenosom ili naplatom mjenice. Pri plaćanju kreditnom karticom izdatak nastaje plaćanjem sa žiroračuna. Izdacima se smatraju i predujmovi dani za neisporučenu robu i neobavljene usluge, osim predujmova danih za nabavu dugotrajne imovine.²³

Sukladno poreznim propisima a uvažavajući načelo blagajne primitkom i izdatkom se smatra:

- naplata potraživanja gotovim novcem kao primitak, a izdatak plaćeni račun dobavljaču gotovim novcem
- naplata potraživanja primitkom čeka se smatra primitkom, a izdatkom izdani ček dobavljaču po računu za primljena dobra i usluge
- primljeni novac na žiro račun po osnovi naplaćenih potraživanja od kupaca se smatra primitkom, a izdatkom se smatra plaćeni račun za primljena dobra i usluge putem žiro računa
- primljeni novac s osnove naplaćene mjenice prethodno primljene od kupca se smatra primitkom, a izdatkom odljev novca sa žiro računa po osnovi izdane mjenice dobavljaču
- doznaka novca s osnove uplate „kartičara“ za robu i usluge naplaćene karticom smatra se primitkom, a izdatkom se smatra odljev novca s osnova plaćanja obveze „kartičaru“ prema specifikaciji računa za kupljenu robu i usluge plaćene karticom
- primljeni novac s osnove naplate kredita za prodanu robu na kredit se smatra primitkom, a izdatkom se smatra plaćena rata za kupljenu robu i korištene usluge na potrošački kredit
- Iznimno primitkom, odnosno izdatkom, se smatra i naplata odnosno plaćanje temeljem obračunskog plaćanja kao što je kompenzacija, cesija, asignacija.

²³ Prema : Markota , Lj. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 30.

- Primitak, odnosno izdatak, po kompenzaciji priznaje se u trenutku izjave o kompenzaciji, a po cesiji i asignaciji u trenutku zaključenja ugovora.²⁴

Prema Pravilniku, oporezivi primitci od kojih je porezni obveznik dužan platiti porez u tuzemstvu, a ostvareni su u inozemstvu (izravno ili neizravno) u stranoj valuti, preračunavaju se u kunsku vrijednost prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem na dan primitka. Iznimno, ako se dan primitka tijekom poreznog razdoblja ne može točno utvrditi, preračunavanje na srednji tečaj Hrvatske narodne banke obavlja se s 31. prosinca godine u kojoj je oporezivi primitak u inozemstvu ostvaren, a u slučaju poreznog razdoblja kraćeg od kalendarske godine, na posljednji dan u mjesecu s kojim završava to kraće porezno razdoblje.

Samostalne obrtničke djelatnosti utvrđuju dohodak kao razliku poslovnih primitaka i poslovnih izdataka kako prikazuje sljedeća slika.

Slika 1: Utvrđivanje dohotka samostalnih obrtničkih djelatnosti

U nastavku se daje pregled najvažnijih poslovnih primitaka i poslovnih izdataka samostalnih obrtničkih djelatnosti.

4.1. Evidentiranje poslovnih primitaka

Poslovni primitci su sva dobra koja su poreznom obvezniku u okviru njegove samostalne djelatnosti pritekla u poreznom razdoblju. Porezni se primitci evidentiraju u obrascu KPI u stupcima 5, 6, 7 i ukupni primitci u stupcu 9, ovisno o tome je li riječ o primitcima u gotovini, na žiro-računu ili u naravi. Pritom treba uvijek voditi brigu o načelu blagajne jer se poslovnim primitcima smatraju samo naplaćena potraživanja. Smatra se da su dobra, a

²⁴ Turković - Jarža, L. (2017). Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja. Recenzirana skripta. Zagreb: RRiF Visoka škola za financijski menadžment, str. 25-26.

time primitci, naplaćeni kada porezni obveznik njima može raspolagati.²⁵ Prema čl. 31. st.1. Zakona i čl. 11. i 34. Pravilnika, poslovni primici su sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i dr.) koja su poreznom obvezniku u okviru njegove samostalne djelatnosti pritekla u poreznom razdoblju, odnosno jednoj kalendarskoj godini.

Poslovnim primicima smatraju se i izuzimanja, a što se ne odnosi na izuzimanja financijske imovine. Dobra koja obrtnik izuzme za svoje potrebe, a ne potrebe djelatnosti, smatraju se primitkom u trenutku izuzimanja i treba ih knjižiti u obrazac KPI kao primitak prema usporedivoj tržišnoj vrijednosti, odnosno prodajnoj cijeni.

Prema čl. 11. st. 9. Pravilnika, primljeni predujmovi za isporuku robe i obavljanje usluga na koje se obvezao porezni obveznik, a koje do kraja poreznog razdoblja nije obavio, također se smatraju primicima. Primici i izdaci koji su nastali u ime i za račun drugoga, odnosno prolazne stavke, ne smatraju se dohotkom, pa ih i ne treba knjižiti u obrazac KPI. Ako se knjiže, onda ih treba knjižiti i stupcu 14. KPI-a. Također, krediti i zajmovi se ne smatraju poslovnim primicima. Primicima se smatraju i manjkovi dobara u smislu propisa o porezu na dodanu vrijednost iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore, te pripadajući porezi zaračunati prilikom nabave dobara za koja je utvrđen manjak. Prekomjerni manjkovi, smatraju se izuzimanjem, te se knjiže kao primitak i uvećavaju osnovicu poreza na dohodak. Poslovnim primicima smatraju se i primici po osnovi kamata iz čl. 65. zakona ako su ostvareni od financijskih transakcija koje čine osnovnu djelatnost poreznog obveznika, kao i naplaćene zatezne kamate na potraživanja iz poslovnih odnosa.

Napominjemo da se kamatama, a i primitcima NE smatraju kamate na pozitivno stanje na žiro-računu, tekućem i deviznom računu, kamate ostvarene po osnovu pologa i štednje po viđenju, koje su ostvarene od banaka, štedionica i drugih financijskih institucija, te kamate ostvarene na temelju namjenski oročenih depozita koje služe za osiguranje tražbina banke pod uvjetom da su te kamate manje od najmanje kamate na oročenu štednju, odnosno ako iznose najviše do 0,5% godišnje.²⁶

²⁵ Markota, Lj. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 31.

²⁶ Ibid., str. 32.

Što se tiče državne pomoći, poticaja i potpora za nabavu dugotrajne imovine koja se amortizira, prema članku 31. st. 7. Zakona, u knjizi primitaka i izdataka ne iskazuje se primitak u ukupnom iznosu, već u iznosu evidentiranog izdatka temeljem otpisa te dugotrajne imovine u istom poreznom razdoblju, prema tome, ne utječu na osnovicu poreza na dohodak jer se knjiže istodobno u istoj svoti kao primitak i izdatak. Ukoliko porezni obveznik ne bi iskoristio sva sredstva državne pomoći, poticaja i potpora za nabavu dugotrajne imovine, a ostatak nije dužan vratiti, onda taj iznos treba evidentirati kao primitak u razdoblju kad je imovina stavljena u uporabu. O primljenim iznosima državne pomoći, poticaja i potpora za nabavu dugotrajne imovine, a prema odredbama članka 34. st. 4. Pravilnika, porezni obveznik je dužan voditi evidenciju koju prilaže uz prijavu poreza na dohodak. Primitkom se također smatra i otpis duga od strane vjerovnika na ime dugotrajne imovine, te se takav primitak smatra primitkom u naravi.

Prema čl. 11. st. 8. Zakona, ako se porezni obveznik iz osobnih razloga odrekne tražbine po osnovi prodane robe ili obavljenih usluga koja bi u poreznomu razdoblju u kojemu se odrekao tražbine ili kasnijim poreznim razdobljima dovela do primitaka, tada se iznos tražbine utvrđuje kao primitak u godini u kojoj je donesena odluka o odricanju od tražbine. Po osnovi tražbina koje su se pokazale nenaplativima nakon provedenoga sudskog postupka ili drugog postupka sukladno posebnim propisima ne utvrđuje se primitak. Nadalje, prema čl. 11. st. 9. Zakona, ako se porezni obveznik odrekne tražbine za naknadu iz koje se predujam poreza plaća po odbitku (naknade po osnovi rada, djelatnosti, usluga i drugog), u korist neke druge osobe (fizičke ili pravne), smatra se da je primitak ostvaren u trenutku kada je donio odluku o odricanju, pa isplataljci primitka imaju obvezu, ovisno o izvorima toga primitka, obračunati, obustaviti i uplatiti predujam poreza na dohodak na način propisan Zakonom.

Poslovni primici se prema čl. 41. st. 1. Pravilnika iskazuju i po osnovi otuđenja djelatnosti, prodaje, darovanja i slično. Otuditelj iskazuje primitke za cijenu koju je platio stjecatelj, obveze koje je preuzeo stjecatelj (osim obveza prema dobavljačima za robu i usluge), te tržišnu vrijednost predmeta dugotrajne imovine, poluproizvoda proizvoda i robe koje stjecatelj nije preuzeo. Stjecatelj iskazuje primitke prema čl. 41. st. 5. Pravilnika za obveze preuzete od prodavatelja za robu i usluge. Ukoliko se kod cijele gospodarske djelatnosti poslovanje nastavlja, slijednik stječe pravo i na prijenos poreznog gubitka.

Nadalje, u primitke također treba knjižiti: novčane iznose naplaćene od osiguravajućih društava (ako je ugovaratelj i korisnik osiguranja obrt), primitke od refundacije naknada plaća za bolovanja više od 42 dana za zaposlenike u obrtu (ne i vlasnika obrta) od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ili Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja na radu, te novčana sredstva primljena od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na ime sufinanciranja troškova novozaposlenih radnika (ne i vlasnika obrta).

Primici koji se ne knjiže u obrazac KPI su, iako su evidentirani kao uplata na izvodu žiro-računa su: primljeni krediti i zajmovi od banaka i drugih fizičkih i pravnih osoba, pozajmice vlasnika uplaćene na žiro-račun, isplate novca za osobne potrebe vlasnika koje nisu u svezi obavljanja djelatnosti, prolazne stavke (novac primljen u ime i za račun druge osobe), te nenaplaćena dospjela potraživanja od kupaca.

4.2. Evidentiranje poslovnih izdataka

Zakon o porezu na dohodak navodi da izdaci po osnovi samostalnih djelatnosti podrazumijevaju sve odljeve dobara poreznog obveznika tijekom poreznog razdoblja radi stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka. To se odnosi na one izdatke koji su izravno vezani za obavljanje djelatnosti. Kao poslovni izdaci mogu se priznati samo oni izdaci koji su izravno vezani za ostvarivanje primitaka i za koje postoje uredne isprave.

Prema čl. 35. st. 3. i 4. Pravilnika, za utvrđivanje povezanosti primitaka s izdacima porezni obveznici (proizvodne i uslužne djelatnosti koje nabavljaju reprodukcijски i potrošni materijal za obavljanje djelatnosti te ugostitelji koji prodaju hranu, alkoholna i bezalkoholna pića i količine pića i napitaka koje su sami proizveli ili potrošili) u posebnim evidencijama moraju osigurati podatke o nabavi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka (naziv dobavljača, broj i datum fakture) i podatke o uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka (broj internog dokumenta – specifikacije, radnog naloga i sl.) za knjiženje u poslovne izdatke. Interni dokumenti o uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka moraju sadržavati podatke o količini i vrijednosti utrošenoga reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka te količinu i vrijednost gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijски i potrošni materijal. Promjene u evidenciji nabave i upotrebe reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka knjiže se najkasnije u roku od mjesec dana od dana nastanka promjene. Porezni obveznik koji svakodnevno upotrebljava reprodukcijски i potrošni materijal, pića i

napitke može obavljati knjiženje i na temelju specifikacija o mjesečnoj uporabi reprodukcijaskog i potrošnog materijala, pića i napitaka te mjesečnoj proizvodnji gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijaski i potrošni materijal.

U poslovne izdatke ulaze i knjigovodstvene vrijednosti pojedinačno ili ukupno prodanih ili izuzetih dobara dugotrajne imovine koja su se vodila ili trebala voditi u popisu dugotrajne imovine. Poslovnim izdacima smatraju se i troškovi otuđenja i likvidacije, a prema čl. 41. st. 3. t. 2. Pravilnika, to je knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine prema popisu te imovine u trenutku likvidacije, te neplaćene obveze dobavljačima i druge neplaćene obveze u vezi s djelatnošću te drugi izdaci u vezi s likvidacijom.

Poslovnim izdacima smatraju se i ulaganja osim ulaganja financijske imovine i ulaganja u dugotrajnu imovinu. Kao što je već spomenuto, izdaci za dugotrajnu imovinu priznaju se tijekom vijeka trajanja kao otpis, a za dugotrajnu imovinu koja se ne amortizira izdaci za nabavu mogu se odbiti tek prilikom otuđenja ili izuzimanja. Izdacima se smatraju i dani predujmovi za neisporučenu robu i neobavljene usluge, osim predujmova za nabavu dugotrajne imovine. Izdaci u svezi korištenja prostora i opreme priznati su samo ako su izravno vezani za obavljanje djelatnosti, prema čl. 35. st. 6. Pravilnika. Priznati izdaci su i izdaci za plaće zaposlenika u novcu i naravi koji poslodavac daje radnicima po osnovi radnog odnosa. Priznati izdatak je plaća s porezima i doprinosima, pritom se priznaju i uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima. Važno je napomenuti da obrtnik ne može iskazati izdatak na ime isplaćene plaće za sebe osobno, nego samo za uplaćene doprinose.

U izdatke se knjiže i izdaci za obrazovanje i izobrazbu, čl. 44. st. 6. Zakona navodi da obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti, dohodak od samostalne djelatnosti može se dodatno umanjiti i za iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te iznos potpore male vrijednosti za izvođenje praktične nastave i vježbe naukovanja u sustavu vezanih obrta, prema posebnim propisima. Tako se porezna osnovica smanjuje prilikom knjiženja izdatka i prilikom godišnjega obračuna po podnesenoj poreznoj prijavi. Izdacima za obrazovanje i izobrazbu poduzetnika smatraju se izdaci za obrazovanje i izobrazbu njegovih radnika i izdaci za školovanje i stručno usavršavanje iz čl. 22. st. 1. t. 5. Zakona.

Nagrade učenicima na praktičnom radu i naukovanju se također mogu knjižiti u izdatke, i to neoporezivo do 1.750,00 kn mjesečno. Obrtnik je dužan naučniku isplaćivati mjesečnu nagradu temeljem Ugovora o naukovanju i Ugovora o provedbi praktične nastave koji su propisani Pravilnikom o minimalnim uvjetima o naukovanju i Pravilnikom o načinu organiziranja i izvođenja nastave u strukovnim školama. U prvoj godini naukovanja je dužan isplatiti 10%, u drugoj godini 20%, a u trećoj godini 25% prosječne neto plaće ostvarene u prethodnoj godini u Republici Hrvatskoj. Prosječna neto plaća u Republici Hrvatskoj u 2018. godini je iznosila 6.242,00 kn. Osim potpora Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, za obrte i tvrtke koje primaju učenike na naukovanje i isplaćuju im naknadu/nagradu temeljem Ugovora o naukovanju postoji mogućnost poreznog oslobođenja na temelju Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu prema čijim se odredbama osnovica za izračun poreza na dobit i poreza na dohodak od samostalnog rada može sniziti ako poslodavac priloži dokaz o isplatama naknade naučniku.

Obrtnik ili poduzetnik kod kojega su na praktičnoj nastavi i vježbama naukovanja jedan do tri učenika može poreznu osnovicu ili dohodak od samostalne djelatnosti temeljem Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu st 1. čl. 6. umanjiti za 5%. Obrtnik ili poduzetnik kod kojeg je na praktičnoj nastavi i vježbama naukovanja više od tri učenika može postotak umanjenja porezne osnovice ili dohotka od samostalne djelatnosti povećati za jedan postotni bod po svakom učeniku, a najviše do 15% porezne osnovice ili dohotka od samostalne djelatnosti; iznos umanjenja osnovice poreza na dobit ili dohotka od samostalne djelatnosti ne može biti veći od godišnjeg neoporezivog iznosa nagrada učenicima za vrijeme izvođenja praktične nastave i vježbi naukovanja po svakom učeniku.

Isplate stipendija priznaju se u izdatke do 1.750,00 kn mjesečno po studentu ili učeniku. Studentima na sveučilištima u tuzemstvu može se neoporezivo isplatiti stipendija u iznosu od 4.000,00 kn mjesečno za izvrsna postignuća u ocjenama i u znanju, a koji su za dodjelu stipendija izabrani na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima. Porezno priznati neoporezivi dio stipendije od 4000,00 kn i stipendija od 1.750,00 kn se međusobno isključuju. Ukoliko se stipendije isplaćuju odjednom, za više mjeseci istog ili prethodnog poreznog razdoblja, neoporezive svote priznaju se kumulativno. Obrtnik je obavezan voditi evidenciju o isplaćenim stipendijama.

Otpis dugotrajne imovine je priznati izdatak, uključujući uvećane stope za 100% i one niže. U slučaju prodaje ili uništenja dugotrajne imovine, preostala knjigovodstvena

vrijednost se otpisuje i knjiži kao izdatak. Dakle, izdaci za dugotrajnu imovinu se ne knjiže prema načelu blagajne, nego tijekom vijeka uporabe se priznaje izdatak u visini otpisa, s tim da povećane vrijednosti otpisa zbog revalorizacije se ne priznaju kao porezno priznati izdatak. Isto tako, primljeni poticaji za nabavu dugotrajne imovine se u poslovne knjige evidentiraju kao primici samo u visini amortizacije i istodobno se svota otpisa evidentira kao izdatak. Porezni obveznik mora voditi evidenciju o državnim potporama i poticajima za nabavu dugotrajne imovine i obračunu amortizacije, te istu priložiti uz godišnju poreznu prijavu. Kod dugotrajne imovine nepotrošive vrijednosti, izdaci za nabavu se mogu priznati tek prilikom prodaje ili izuzimanja, osim ako nije kupljena kao trgovačka roba, tada se izdatak evidentira u trenutku plaćanja. Obrtnik može u svoj obrt radi obavljanja djelatnosti unijeti i svoju privatnu imovinu, takva imovina se također smatra izdatkom, s tim da se dugotrajna imovina, i u ovom slučaju, priznaje kao izdatak postupno kroz otpis tijekom vijeka trajanja. Obrtna imovina koju obrtnik unese u djelatnost procjenjuje se prema nabavnoj cijeni, a dugotrajna imovina prema tržišnoj vrijednosti. Prilikom prodaje dugotrajne imovine ili izuzimanja u poslovne primitke knjižimo primitak od prodaje, a u izdatke preostalu knjigovodstvenu vrijednost imovine.

Izdacima u skladu čl. 41. st. 3. Pravilnika smatraju se i izdaci u vezi otuđenja ili likvidacije djelatnosti, a to su knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine prema popisu te imovine u trenutku likvidacije, neplaćene obveze dobavljačima i druge neplaćene obveze u vezi s djelatnošću.

Plaćene kamate po kreditima i zajmovima i troškovi u vezi odobravanja kredita, te zatezne kamate na obveze iz poslovnih odnosa, također se knjiže u izdatke. Napominjemo da se izdaccima NE smatraju plaćene zatezne kamate zbog nepravodobno uplaćenih javnih davanja, kao primjerice, poreza na dohodak, poreza na dodanu vrijednost, doprinosa za obvezna osiguranja i dr., u skladu s čl. 35. st. 1. t. 10. Pravilnika.²⁷

U poslovne izdatke ulaze proizvodi i roba iz asortimana poreznog obveznika prilagođeni za te svrhe s oznakom „nije na prodaju“ te drugi reklamni predmeti s nazivom tvrtke, proizvoda i drugog oblika reklame dani za uporabu u prodajnom prostoru kupca, a ako se

²⁷ Markota, Lj. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 41.

daju potrošačima, smatraju se izdatkom ako je njihova pojedinačna vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost do 160,00 kn.

U poslovne izdatke idu i premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja uplaćene u korist radnika i/ili osobno poreznog obveznika koji obavlja samostalnu djelatnost, u iznosu 6.000,00 kn godišnje, odnosno 500,00 kn mjesečno tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu. Iznos do 500,00 kn mjesečno ne smatra se plaćom radnika, dok iznos iznad 500,00 kn se smatra plaćom radnika i na njega treba obračunati poreze i doprinose.

Komorski doprinos, članarina turističkim zajednicama i spomenička renta su također priznati izdaci. Hrvatska obrtnička komora (HOK) novootvorenim obrtima koji su prvi put upisani u Obrtni registar nakon 1. listopada 2015., za prvu godinu otpisuje komorski doprinos. Prema Odluci o obveznom komorskom doprinosu za jedinstveni sustav organiziranosti obrta, kvartalni iznos komorskog doprinosa za 2019. godinu iznosi 228,00 kn, a na godišnjoj razini on iznosi 912,00 kn. Zakonom o članarinama u turističkim zajednicama (Nar. nov., br.152/09. do 121/16.), propisano je plaćanje članarine za fizičke osobe koje imaju sjedište u turističkom mjestu, a prema šiframa djelatnosti. Obavezu plaćanja turističke članarine treba izvršiti do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu, a zajedno s obrascem DOH treba predati i konačni obračun na obrascu TZ. Obveza plaćanja spomeničke rente temeljena je na Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Nar. nov. br. 69/99. do 90/18.), a prema istom Zakonu može se plaćati na temelju ostvarenih ukupnih primitaka (0,05% na ukupne primitke) tzv. indirektna renta, ili, direktna renta, koja se plaća prema četvornom metru korisne površine poslovnog prostora. Visinu direktne spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina, a plaća se mjesečno od jedne do četiri kune po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora. Zajedno s obrascem DOH treba predati i konačni obrazac spomeničke rente na obrascu SR.²⁸

Obračun naknade za korištenje općekorisne funkcije šuma predaje se na obrascu OFKŠ. Prema st. 1. čl. 65. Zakona o šumama (Nar. nov., br. 68/18. do 92/19.), obveznici plaćanja naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma za 2019. su pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobitak i ostvaruju ukupni godišnji prihod veći od 3.000.000,00 kn,

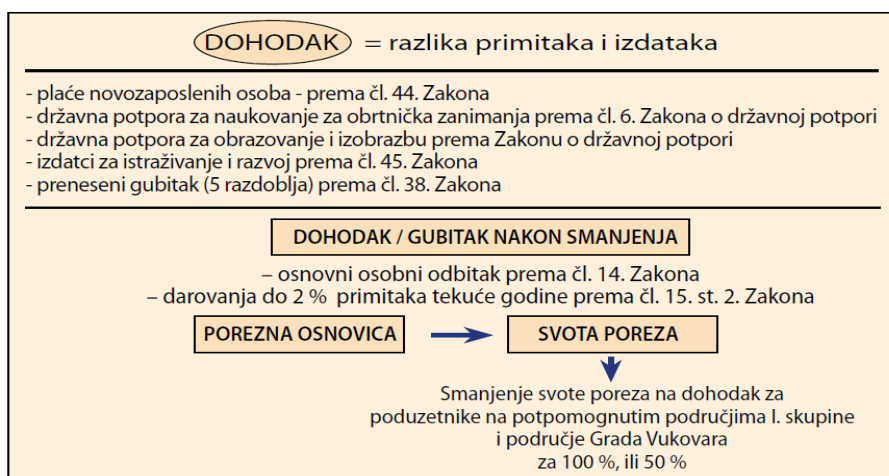
²⁸ Prema: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 159 – 160.

te fizičke osobe koje su obveznici poreza na dohodak, a u Republici Hrvatskoj obavljaju registriranu djelatnost i ostvaruju ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kn. Stopa naknade za općekorisne funkcije šuma je 0,0265 % i primjenjuje na ukupan prihod za obveznike poreza na dobitak, a na ukupan primitak za obveznike poreza na dohodak. Naknada se plaća u državni proračun za namjene propisane čl. 68. Zakona o šumama.

Izdaci koji se ne priznaju, prema čl. 33. Zakona su: 50% izdataka reprezentacije (ugošćenja, darova s ili bez utisnutog znaka tvrtke ili proizvoda, izdataka za odmor, šport, rekreaciju, izdataka za korištenje osobnih motornih vozila, plovila, zrakoplova, kuća za odmor), u visini troškova nastalih iz poslovnih odnosa s poslovnim partnerom; porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju, a i besplatne isporuke i drugi izdaci; primici poduzetnika koji obavljaju samostalnu djelatnost po osnovi naknada, potpora i nagrada, iznad propisanih iznosa; izdaci dnevnica i troškova službenog putovanja poduzetnika koji obavljaju samostalnu djelatnost, iznad propisanih iznosa; 50% izdataka u svezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim motornim i drugim sredstvima za osobni prijevoz poduzetnika, poslovnih i drugih zaposlenih osoba, ako se po osnovi korištenja tih sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća ili drugi dohodak. Iznimno, poslovnim izdacima smatraju se ukupno nastali izdaci za osiguranje osobnih motornih vozila i drugih prijevoznih sredstava.

Kao poslovni izdaci ne mogu se odbiti ni drugi izdaci koji nisu u izravnoj vezi s obavljanjem samostalne djelatnosti.

Slika 2: Utvrđivanje dohotka i porezne osnovice za samostalne djelatnosti

Izvor: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 161.

5. GODIŠNJA PRIJAVA POREZA NA DOHODAK – OBRAZAC DOH ZA 2019. GODINU

U skladu s člankom 50. Zakona, porezni obveznici koji su obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu, dužni su nakon isteka poreznog razdoblja (kalendarske godine) podnijeti godišnju poreznu prijavu propisanog oblika i sadržaja. Godišnju poreznu prijavu obvezno podnosi porezni obveznik ako u poreznom razdoblju ostvari dohodak od samostalne djelatnosti iz čl. 29. Zakona i djelatnosti po osnovi kojih se dohodak utvrđuje i oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti prema čl. 30. – 35. Zakona, te porezni obveznik rezident za dohodak od nesamostalnog rada koji prema posebnom zakonu ostvari kao član posade broda u međunarodnoj plovidbi. Godišnja porezna prijava podnosi se do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu nadležnoj poreznoj upravi. Uz obrazac DOH treba predati i pregled poslovnih primitaka i izdataka na obrascu PPI i popis dugotrajne imovine na obrascu DI. Do kraja veljače nadležnoj poreznoj upravi treba dostaviti i konačni obračun članarine turističkim zajednicama na obrascu TZ, obračun spomeničke rente na obrascu SR i obračun komorskog doprinosa na obrascu KD.

5.1. Zaključivanje Knjige primitaka i izdataka i utvrđivanje dohotka

Kako bi se utvrdio dohodak od samostalne djelatnosti, treba najprije utvrditi ukupne primitke i ukupne izdatke poslovne godine, evidentirane u obrazac KPI prema načelu blagajne. Dohodak je razlika između utvrđenih primitaka i izdataka poslovne godine. Ukupni primici u stupcu 9 obrasca KPI jednaki su zbroju primitaka u stupcu 5, 6 i 7, umanjenom za PDV u primicima u stupcu 8. Ukupni izdaci u stupcu 15 obrasca KPI jednaki su zbroju stupaca 10, 11 i 12, umanjenom za PDV u izdacima u stupcu 13 i za izdatke iz čl. 33., st. 1., t. 1. i 5. u stupcu 14.

Evidentiranje poslovnih događaja u Knjigu primitaka i izdataka, evidentiranje promjena u vezi dugotrajne imovine u Popisu dugotrajne imovine, te zaključivanje Knjige primitaka i izdataka i utvrđivanje dohotka u 2019. godini bit će prikazani kroz nekoliko poslovnih događaja obrtnika u sljedećem primjeru:

Obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti, vlasnik obrta „Palma“, Ivo Horvat (OIB: 12312312345) ima prebivalište u Zagrebu, Petrinjska 9. Obveznik je poreza na dodanu vrijednost, registriran za trgovinu na veliko i malo. U prethodnoj godini imao je ukupne primitke 400.000,00 kn i dohodak 250.000,00 kn. Uzdržava jedno dijete, sin Marko Horvat (OIB: 99999988889). Ima žiro-račun otvoren u Zagrebačkoj banci d.d. Početkom godine u Popisu dugotrajne imovine ima sljedeću imovinu:

- Poljoprivredno zemljište kupljeno 2010. godine (Ugovor br. 145), nabavne vrijednosti 70.000,00 kn.
- Stroj nabavljen 2012. godine (Račun br. 315, Fas d.o.o.), nabavne vrijednosti 20.000,00 kn. Stroj je u cijelosti amortiziran, ali je na dan 1. siječnja i dalje u uporabi. Stopa amortizacije 10% i vijek trajanja 10 godina.
- Osobni automobil „Kia“ nabavljen 30. 12. 2016. godine, nabavne vrijednosti 150.000,00 kn (Račun br. 222/1/2, Auto Matić d.o.o.). Knjigovodstvena vrijednost na dan 1. siječnja iznosi 90.000,00 kn. Godišnja stopa amortizacije 20%. Automobil se koristi za osobni prijevoz obrtnika.
- Osobni automobil „Mazda“, nabavljen 15. 9. 2019. godine, nabavne vrijednosti 120.000,00 kn (Račun br. 333/1/2, Mazda d.d.). Godišnja stopa amortizacije 20%. Automobil se koristi za osobni prijevoz obrtnika.
- Hladnjak nabavljen 15. 1. 2018. godine (Račun br. 48/1/2), nabavne vrijednosti 12.000,00 kn. Knjigovodstvena vrijednost na dan 1. siječnja iznosi 9.250,00 kn.
- Peć nabavljena 15. 3. 2019. godine (Račun br. 345/1/2, Termo d.o.o.) i odmah stavljena u uporabu. Račun za peć iznosi 18.750,00 kn (15.000,00 kuna + PDV 25% 3.750,00 kn). Godišnja stopa amortizacije 25%.

Tablica 7: Knjiženje u obrascu Popis DI

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE NA DAN 31. 12. 2019. GODINE										Obrazac DI
I. OPĆI PODACI O POREZNOM OBVEZNIKU										
1. NAZIV DJELATNOSTI					Trgovina na veliko i malo					
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI					Ivo Horvat					
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA					ZAGREB, Petrinjska 9					
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI					12312312345					
II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI										
Red. br.	NAZIV STVARI ILI PRAVA	ISPRAVA BROJ/NADNEVAK	NABAVNA VRIJEDNOST	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	VJEK TRAJANJA	STOPA OTPISA	IZNOS OTPISA	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST STVARI ILI PRAVA NA KRAJU GODINE	AOP OZNAKA DUGOTRAJNE IMOVINE ¹	DATUM OTUĐENJA DUGOTRAJNE IMOVINE
1.	Zemljište	Kupoprodajni ugovor br. 145	70.000,00	70.000,00	—	—		70.000,00	013	
2.	Stroj CX23	Rn. br. 315 od 15. 2. 2012.	20.000,00	0,00	—	—		0,00	008	9. 12. 2019.
3.	Osobni automobil "Kia"	Rn. br. 222/1/2 od 30. 12. 2016.	150.000,00	90.000,00	5	20%	30.000,00	60.000,00	005	3. 12. 2019.
4.	Osobni automobil "Mazda"	Rn. br. 333/1/2 od 15. 9. 2019.	120.000,00	120.000,00	5	20%	6.000,00	114.000,00	005	
5.	Hladnjak	Rn. br. 48/1/2 od 15. 1. 2018.	12.000,00	9.250,00	4	25%	3.000,00	6.250,00	006	
6.	Peć Termolux	Rn. br. 345/1/2 od 15. 3. 2019.	15.000,00	15.000,00	4	25%	2.812,50	12.187,50	006	
7.	Ukupno:		387.000,00	304.250,00			41.812,50	262.437,50		
¹ 001 - GRAĐEVINSKI OBJEKTI, 002 - BRODOVI VEĆI OD 1000 BRT, 003 - OSNOVNO STADO, 004 – NEMATERIJALNA IMOVINA, 005 – OSOBNI AUTOMOBILI, 006 - OPREMA, 007 - VOZILA (OSIM OSOBNIH AUTOMOBILA), 008 – MEHANIZACIJA, 009 - RAČUNALA, RAČUNALNA OPREMA I PROGRAMI, 010 - OPREMA ZA RAČUNALNE MREŽE, 011 - MOBILNI TELEFONI, 012 – ALATI, POGONSKI INVENTAR, 013 – OSTALA NESPOMENUTA DUGOTRAJNA IMOVINA										

Izvor: Autor

U nastavku se daje pregled poslovnih događaja obrta „Palma“ u 2019. godini.

2. prosinca, obrtnik je iz trgovine na veliko prodao svoje proizvode kupcu Dada d.o.o, te je izdao račun (Račun br. 1/1/1) u svoti od 325.000,00 kn (260.000,00 kn + PDV 25% 65.000,00 kn). Račun je plaćen istog dana (Izvod br. 151).

3. prosinca, prodan je automobil „Kia“ kupcu „Put“ i izdan je račun (Račun br.12/1/1) u svoti od 90.000,00 kn. Obračunava se amortizacija, automobil se isknjižava iz popisa dugotrajne imovine. Kupac je istog dana podmirio račun (Izvod br. 152).

5. prosinca, primljen je račun za robu (Račun br. 4/1/1) od dobavljača San d.o.o. u svoti od 10.000,00 kn (8.000,00 kn + 25% PDV 2.000,00 kn). Račun je plaćen istog dana (Izvod br. 153).

6. prosinca, naplaćen je predujam od kupca Sanja d.o.o. u svoti od 22.000,00 kn (Izvod br. 154). Izdan je račun za predujam (Račun br. 3/2/2). Istog dana uplaćen je predujam za dobro, društvu Sunce d.o.o., u svoti od 50.000,00 kn (40.000,00 kn + PDV 25% 10.000,00 kn).

9. prosinca, stroj se rashoduje iz popisa dugotrajne imovine i prodaje se za dijelove kupcu Vijak d.o.o. (Račun br. 15/1/1) za 1.000,00 kn (800.00 kn + PDV 25% 200,00 kn). Kupac je doznačio dužni iznos (Izvod br. 155).

10. prosinca, na žiro-računu (Izvod br. 156) evidentirani su sljedeći prometi: podmirena je obveza za doprinose iz plaće i na plaću, te za porez, u svoti od 5.874,00 kn; obrtnik je platio svoju obvezu za doprinose u svoti od 5.000,00 kn; plaćen je doprinos Hrvatskoj obrtničkoj komori u svoti od 906,05 kn; banka je uplatila svotu od 100.000,00 kn temeljem ugovora o kreditu (ne evidentira se u obrascu KPI); uplaćena je neto plaća radnicima u svoti od 13.200,00 kn; plaćen je porez na cestovna motorna vozila 400,00 kn za vozilo koje se nalazi na popisu dugotrajne imovine; plaćena je članarina Turističkoj zajednici u svoti od 345,00 kn; iskazane su kamate u svoti od 234,00 kn (<0,5%), nastale po sredstvima na žiro-računu (ne evidentira se u obrascu KPI); obrtnik je podmirio predujam poreza i prireza u svoti od 4.000,00 kn (ne evidentira se u obrascu KPI); evidentiran je primitak poticaja od Ministarstva gospodarstva u svoti od 25.000,00 kn za nabavu dugotrajne imovine, imovina nije nabavljena tijekom tekućeg razdoblja (ne evidentira se u obrascu KPI); obrtnik je uplatio 2.000,00 kn lokalnoj osnovnoj školi za nabavu knjiga (ne evidentira se u obrascu KPI); Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je refundirao bolovanje za obrtnika u svoti od 4.123,00 kn (ne evidentira se u obrascu KPI) i naknadu plaće za radnicu u svoti od 3.500,00 kn.

1. studenoga, obrtnik je radi povećanja obima posla zaposlio jednog radnika na neodređeno vrijeme koji je u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje bio prijavljen dulje od mjesec dana.

11. prosinca radniku je isplaćena plaća za 11. mjesec (Izvod br. 157). Bruto plaća radnika iznosi 5.800,00 kn, a doprinosi na plaću 957,00 kn. Sveukupni trošak plaće iznosi 6.757,00 kn.

13. prosinca, plaćen je račun restoranu „More“ (Račun br. 88/1/2) u svoti od 4.000,00 kn (3.200,00 kn + 25% PDV 800,00 kn) u gotovini, u vezi ugošćavanja poslovnog partnera.

16. prosinca, obrtnik je prodao proizvode kupcu Markus d.o.o. (Račun br. 35/1/1) u svoti od 4.300,00 kn (3.440,00 kn + 25% PDV 860,00 kn). Kupac je za svoje obveze predao mjenicu. Istoga dana banka je obračunala kamatu na kredit u svoti od 900,00 kn, koja je plaćena sa žiro-računa (Izvod br. 158).

18. prosinca, obrtnik je u blagajni trgovine na malo ostvario sljedeći promet:

- 25.000,00 kn gotovine (računi izdani iz registra blagajne od broja 20 do broja 102)
- 3.000,00 kn čekova (računi izdani iz registra blagajne od broja 103 do broja 107)
- 10.000,00 kn od prodaje putem MasterCard od Zagrebačka banka d.d. (računi izdani iz registra blagajne od 108 do broja 120)
- 8.000,00 kn od prodaje putem American Express Business Card od PBZ CARD d.o.o. (računi izdani iz registra blagajne od broja 121 do broja 140)

25. prosinca, obrtnik je zaprimio obračun provizije od MasterCard, Zagrebačka banka d.d. (Račun br. 22), u svoti od 300,00 kn, te obračun provizije od American Express Business Card od PBZ CARD d.o.o. (Račun br. 76), u svoti od 220,00 kn.

27. prosinca, na žiro-računu (Izvod br.159) evidentirane su sljedeće promjene: naplaćeno je potraživanje od plaćanja MasterCard karticom u svoti od 9.700,00 kn i naplaćeno je potraživanje od plaćanja American Express karticom u svoti od 7.780,00 kn. Obrtnik je podigao gotovinu sa žiro-računa u svoti od 2.000,00 kn (ne evidentira se u obrascu KPI).

30. prosinca, društvo Rex d.o.o. ispostavilo je obrtniku račun (Račun br. 7/1/1) za materijal, u svoti od 13.000,00 kn (10.400,00 kn + 25% PDV 2.600,00 kn). Isti dan je obrtnik ispostavio društvu Rex d.o.o. račun (Račun br. 48/1/1) za piće u svoti od 120.000,00 kn (96.000,00 kn + PDV 25% 24.000,00 kn). Obrtnik je dostavio izjavu o prijebu (Kompenzacija br. 11). Neprebijeni iznos Rex d.o.o je uplatio sa svojeg žiro-

računa (Izvod br. 160). Obrtnik je uplatio za školarinu (Račun br. 8) svotu od 3.000,00 kn. (Izvod br. 160).

31. prosinca, u blagajni trgovine na malo evidentiran je utržak u svoti od 20.000,00 kn.

Obračunana je amortizacija za 2019. godinu.

U nastavku se daje pregled poslovnih događaja koji su u prosincu 2019. godini evidentirani u obrazac KPI.

Tablica 8 : Knjiženje u obrascu KPI u 2019. godini

KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA															Obrasc KPI		
I. OPĆI PODACI O POREZNOM OBVEZNIKU																	
1. NAZIV DJELATNOSTI		TRGOVINA NA VELIKOI MALO														ŠIFRA DJELATNOSTI 52	
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI																Ivo Horvat	
3. ADRESA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG BORAVIŠTA																ZAGREB, Petrinjska 9	
4. MBG PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI/OIB																12312312345	
II. PODACI O PRIMICIMA I IZDACIMA																	
KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA																	
R. br.	NADNEVAK PRIMITKA /IZDATKA	BROJ TEMELJ NICE	OPIS ISPRAVA	PRIMICI			PDV U PRIMICIMA	UKUPNI PRIMICI	IZDACI			PDV U IZDACIMA	IZDACI IZ čl. 33., st. 1., t. 1. i 5.	UKUPNO DOPUŠTENI IZDACI			
				U GOTOVINI	NA ŽIRO- RAČUN	U NARAVI			U GOTOVINI	PUTEM ŽIRO- RAČUNA	U NARAVI						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
								(5+6+7-8)						(10+11+12-13-14)			
1	2. 12. 2019.	T - 1	Izv. ž. r. br. 151	—	325.000,00	—	65.000,00	260.000,00	—	—	—	—	—				
2	3. 12. 2019.	T - 2	Obracun amortizacije	—	—	—		—	—	—	30.000,00	—	15.000,00	15.000,00			
3	3. 12. 2019.	T - 2	Onuđenje Rn. br. 12/11/1	—	—	—		—	—	—	60.000,00			60.000,00			
4	3. 12. 2019.	T - 3	Izv. ž. r. br. 152	—	90.000,00	—		90.000,00	—	—	—	—	—	—			
5	5. 12. 2019.	T - 4	Izv. ž. r. br. 153	—	—	—		—	—	10.000,00	—	2.000,00	—	8.000,00			

6	6. 12. 2019.	T - 5	Izv. ž. r. br. 154	—	22.000,00	—	—	4.400,00	17.600,00	—	—	—	—	—	—	—
7	6. 12. 2019.	T - 5	Izv. ž. r. br. 154	—	—	—	—	—	—	—	50.000,00	—	10.000,00	—	—	40.000,00
8	9. 12. 2019.	T - 6	Izv. ž. r. br. 155	—	1.000,00	—	—	200,00	800,00	—	—	—	—	—	—	—
9	10. 12. 2019.	T - 7	Izv. ž. r. br. 156	—	—	—	—	—	—	—	5.874,00	—	—	—	—	5.874,00
10	10. 12. 2019.	T - 7	Izv. ž. r. br. 156	—	—	—	—	—	—	—	5.000,00	—	—	—	—	5.000,00
11	10. 12. 2019.	T - 7	Izv. ž. r. br. 156	—	—	—	—	—	—	—	906,05	—	—	—	—	906,05
12	10. 12. 2019.	T - 7	Izv. ž. r. br. 156	—	—	—	—	—	—	—	13.200,00	—	—	—	—	13.200,00
13	10. 12. 2019.	T - 7	Izv. ž. r. br. 156	—	—	—	—	—	—	—	400,00	—	—	—	—	400,00
14	10. 12. 2019.	T - 7	Izv. ž. r. br. 156	—	—	—	—	—	—	—	345,00	—	—	—	—	345,00
15	10. 12. 2019.	T - 7	Izv. ž. r. br. 156	—	3.500,00	—	—	—	3.500,00	—	—	—	—	—	—	—
16	11. 12. 2019.	T - 8	Izv. ž. r. br. 157	—	—	—	—	—	—	—	6.757,00	—	—	—	—	6.757,00

17	13. 12. 2019.	T - 9	Rn. br. 88/1/2	—	—	—	—	—	—	4.000,00	—	—	—	—	2.000,00	2.000,00
18	16. 12. 2019.	T - 10	Izv. ž. r. br. 158	—	—	—	—	—	—	—	900,00	—	—	—	—	900,00
19	18. 12. 2019.	T - 11	Utržak	28.000,00	—	—	5.600,00	22.400,00	—	—	—	—	—	—	—	—
20	27. 12. 2019.	T - 12	Izv. ž. r. br. 159	—	9.700,00	300,00	2.000,00	8.000,00	—	—	—	300,00	—	—	—	300,00
21	27. 12. 2019.	T - 12	Izv. ž. r. br. 159	—	7.780,00	220,00	1.600,00	6.400,00	—	—	—	220,00	—	—	—	220,00
22	30. 12. 2019.	T - 13	Kompezzacija br. 11	—	—	13.000,00	2.600,00	10.400,00	—	—	—	13.000,00	2.600,00	—	—	10.400,00
23	30. 12. 2019.	T - 14	Izv. ž. r. br. 160	—	107.000,00	—	21.400,00	85.600,00	—	—	—	—	—	—	—	—
24	30. 12. 2019.	T - 14	Izv. ž. r. br. 160	—	—	—	—	—	—	—	3.000,00	—	—	—	—	3.000,00
25	31. 12. 2019.	T - 15	Utržak	20.000,00	—	—	4.000,00	16.000,00	—	—	—	—	—	—	—	—
26	31. 12. 2019.	T - 16	Obracun amortizacije za 2019.	—	—	—	—	—	—	—	—	11.812,50	—	—	3.000,00	8.812,50
	Sveukupno: 1.1. do 31. 12. 2019.			48.000,00	565.980,00	13.520,00	106.800,00	520.700,00	4.000,00	96.382,05	115.332,50	14.600,00	20.000,00	181.114,55		

Izvor: Autor

U navedenom primjeru prikazano je knjiženje poslovnih promjena prema načelu blagajne u knjizi primitaka i izdataka. Obrtnik je ostvario ukupne primitke u svoti od 520.700,00 kn i ukupne izdatke u svoti od 181.114,55 kn, a dohodak za 2019. godinu, kao razlika primitaka i izdataka, iznosi 339.585,45 kn.

5.2. Obrazac DOH- prijava poreza na dohodak

Utvrđenu svotu dohotka od obavljanja samostalne djelatnosti – jedan nositelj, treba unijeti u obrazac Prijava poreza na dohodak – obrazac DOH, i to u red. br. 4.3.1., DIO SD – DOHODA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka) u stupac 2. Ako je poduzetnik obavljao djelatnost ili dio djelatnosti na potpomognutim područjima i na području Grada Vukovara, podatak o ostvarenom dohotku treba evidentirati u zasebnom rednom broju obrasca DOH, i to na red. br. 4.3.7. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVAREN NA POTPOMOĞNUTIM PODRUČJIMA I GRADU VUKOVARU ZA KOJI SU PROPISANE OLAKŠICE, u stupac 3. Pritom u stupcu 4 treba izračunati udio ostvarenog dohotka na tim područjima u odnosu na sveukupni dohodak koji se evidentira pod red. br. 5. Obrasca DOH. Izračunati dohodak treba primijeniti na ukupno utvrđenu godišnju poreznu obvezu pod t. 9.6. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA, a da bi se izračunala smanjena svota poreza.²⁹

Utvrđeni dohodak obrtnika iz prethodno navedenog primjera u točki 5.1., nije i porezna osnovica na koju obrtnik treba obračunati porez na dohodak. Zakonom i Pravilnikom propisane su razne porezne olakšice koje se primjenjuju na dohodak i umanjuju poreznu osnovicu, a to su: plaće novozaposlenih osoba prema čl. 44. Zakona, državna potpora za naukovanje za obrtnička zanimanja prema čl. 6. Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (Nar. nov., br. 109/07. do 14/14.); državna potpora za obrazovanje i izobrazbu prema Zakonu o državnoj potpori; izdaci za istraživanje i razvoj prema čl. 45. Zakona; preneseni gubitak (5 razdoblja) prema čl. 38. Zakona. Kada dohodak umanjimo za olakšice dobit ćemo dohodak/gubitak nakon smanjenja. Nadalje, dohodak umanjujemo za osnovni

²⁹ Markota Lj., (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 45.

osobni odbitak prema čl. 14. Zakona i za darovanja u iznosu do 2% primitka tekuće godine prema čl. 15. st. 2. Zakona, te dobivamo poreznu osnovicu za obračun poreza na dohodak. Svota poreza na dohodak se smanjuje za poduzetnike na potpomognutim područjima I. skupine i području Grada Vukovara za 100% ili 50%.

Primjer popunjavanja obrasca DOH, prikazan u nastavku, temelji se na podacima iz knjige primitaka i izdataka pod točkom 5.1., odnosno dohotku od obavljanja djelatnosti trgovine na veliko i malo, obrta „Palma“, vlasnik Ivo Horvat. Pritom će biti prikazani samo dijelovi obrasca DOH koji se odnose na samostalnu obrtničku djelatnost.

Tablica 9: **Obrazac DOH – opći podaci**

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO FINACIJA – POREZNA UPRAVA PODRUČNI URED: <u>ZAGREB</u> ISPOSTAVA: <u>TREŠNJEVKA</u>						Obrazac DOH	
PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2019. GODINU							
1. OPĆI PODACI							
1.1. IME I PREZIME / IME RODITELJA:				IVO HORVAT (AVA I IVO)			
1.2. ADRESA (mjesto ulica i kućni broj):				ZAGREB, Petrinjska 9			
1.2.1. Telefon: 01 234 344							
1.2.2. Adresa elektroničke pošte: ivo@net.hr							
1.3. OIB: 12312312345							
1.4. Potpomognuta područja¹ i područje Grada Vukovara (zaokružiti područje):				DA ☐ NE ☒			
1.5. PROMJENA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA TIJEKOM GODINE							
R. br.	Razdoblje		Država	Mjesto	Ulica i kućni broj	Potpom. Područja i Grad Vukovar ²	
1.	od	do					
2.	od	do					
3.	od	do					
1.6. INVALID I HRVATSKI RATNI VOJNI INVALID IZ DOMOVINSKOG RATA (HRVI)							
R. br.	Razdoblje invalidnosti		HRVI DA/NE	oznaka invalidnosti ³ (zaokružiti)		postotak invalidnosti (ispunjava HRVI)	
1.	od	do		I I*			
2.	od	do		I I*			
1.7. BROJ RAČUNA:							
OTVOREN U (NAZIV I SJEDIŠTE):							
1.8. PODACI O OPUNOMOĆENIKU/POREZNOM SAVJETNIKU							
1.8.1. NAZIV / IME I PREZIME:							
1.8.2. ADRESA SJEDIŠTA / PREBIVALIŠTA / BORAVIŠTA:							
1.8.3. OIB:							

2. PODACI O UZDRŽAVANIM ČLANOVIMA UŽE OBITELJI						
R. br.	IME I PREZIME/SRODSTVO	OIB	INVALID (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD / DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
					OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	MARKO HORVAT / SIN	11111111333		1.1. – 31. 12.		
2.						
3.						
4.						
3. PODACI O UVEĆANJU OSOBNOG ODBITKA ZA						IZNOS
3.1. PLAĆENE DOPRINOSE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU						
3.2. DANA DAROVANJA						2.000,00
3.3. UKUPNO (3.1. +3.2.)						
¹ područja jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske ² upisuje se oznaka P1 ³ oznaka invalidnosti: I* - 100% invalidnost ili pravo na tuđu pomoć i njegu zbog invalidnosti						

Izvor: Autor

Na prvu stranicu obrasca DOH unose se opći podatci o poreznom obvezniku, podatci o uzdržavanim članovima obitelji i podaci o uvećanju osobnog odbitka. Obrtnik Ivo Horvat, u navedenom primjeru, koristi osobni odbitak za jedno uzdržavano dijete, sina Marka.

Osobni odbitak je uvećan i za 2.000,00 kn za dana darovanja. Dar koji je obrtnik dao lokalnoj osnovnoj školi za nabavku knjiga u svoti od 2.000,00 kuna, nije knjižen kao izdatak u knjigu primitaka i izdataka, jer iznosi manje od 2%, pa se evidentira kao osobni odbitak na poziciji 3.2. obrasca DOH.

U nastavku se daje pregled svota osobnih odbitaka koji se primjenjuju za 2019. godinu.

Tablica 10: **Osobni odbitak poreznog obveznika, djece i uzdržavanih članova**

OSOBNİ ODBITAK	Koeficijent	Mjesečna svota (kn)	Godišnja svota (kn)
Osnovni osobni odbitak ¹	1,5	3.800,00	45.600,00
Uzdržavani članovi uže obitelji i bivši bračni drug za kojeg se plaća alimentacija	0,7	1.750,00	21.000,00
Prvo dijete	0,7	1.750,00	21.000,00
Drugo dijete	1,0	2.500,00	30.000,00
Treće dijete	1,4	3.500,00	42.000,00
Četvrto dijete	1,9	4.750,00	57.000,00
Peto dijete	2,5	6.250,00	75.000,00
Šesto dijete	3,2	8.000,00	96.000,00
Sedmo dijete	4,0	10.000,00	120.000,00
Osmo dijete	4,9	12.250,00	147.000,00
Deveto dijete ²	5,9	14.750,00	177.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s invaliditetom	0,4	1.000,00	12.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koji radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na tuđu pomoć i njegu ³	1,5	3.750,00	45.000,00

¹ Mjesečni osnovni osobni odbitak se izračunava kao koeficijent 1,5 osnovice osobnog odbitka (1,5 x 2.500,00 kn = 3.750,00 kn) zaokruženo na stoticu.

² Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava za 1,1 više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete.

³ U ovim slučajevima porezni obveznik ne može za sebe koristiti osobni odbitak za invalidnost (faktor 0,4), niti za uzdržavanu osobu.

Osobni odbitak poreznog obveznika, djece i uzdržavanih članova, uvijek se priznaje za cijelo porezno razdoblje, odnosno za 12 mjeseci, neovisno o tome za koje se razdoblje dohodak prijavljuje, za cijelu godinu ili dio godine. Prema čl. 14. Zakona i čl. 13. Pravilnika svaki porezni obveznik ima pravo na neoporezivi dio dohotka u visini mjesečnog osobnog odbitka koji za cijelu 2019. godinu iznosi 45.600,00 kn, odnosno 3.800,00 kn mjesečno.

Djetetom se smatra dijete nakon završetka redovitog školovanja do prvog zapošljavanja, ako je prijavljeno na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Prvim zapošljavanjem se smatra rad na određeno ili neodređeno vrijeme prema posebnim propisima. Uzdržavanim članom uže obitelji i uzdržavanom djecom smatraju se fizičke osobe, ako njihovi oporezivi primici koji se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, ne prelaze svotu od 15.000,00 kn na godišnjoj razini, odnosno šesterostruke svote osnovice osobnog odbitka (6 x 2.500,00 kn)³⁰

Prema čl. 17. st. 2. t. 1. –11. Zakona, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove ne uzimaju se u obzir:

- primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora
- doplatak za djecu
- novčane potpore utvrđene u iznosu koji je zakonom kojim se uređuju roditeljne i roditeljske potpore propisane kao svota ispod koje se ne može isplatiti novčana potpora
- potpore za novorođenče, odnosno primitak za opremu novorođenog djeteta
- primici koji po svojoj prirodi predstavljaju samo uzdržavanje od roditelja ili članova uže obitelji, obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja
- darovanja od pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe do visine stvarno nastalih izdataka za tu namjenu, odnosno, primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja pravnih i fizičkih osoba, a za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, a pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava
- naknada troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim

³⁰ Prema: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 165 – 167.

prijevozom i naknada troškova službenog putovanja do propisanih iznosa na koje se sukladno odredbama Zakona ne plaća porez na dohodak

-potpore djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, koje poslodavac isplaćuje djetetu umrlog radnika ili djetetu bivšeg radnika kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, uz uvjet da bivši radnik ne ostvaruje primitke iz čl. 2. Zakona, a koji se odnosi na primitke po osnovi nesamostalnog rada

U slučaju da više osoba uzdržava člana ili članove uže obitelji, osobni odbitak se jednako raspoređuje na sve članove, osim ako se drugačije ne dogovore. U slučaju promjena tijekom mjeseca, osobni odbitak se zaokružuje u korist poreznog obveznika na pune mjesece.

Prema čl. 15. Zakona poreznom obvezniku se osobni odbitak uvećava i za iznose plaćene za obvezno zdravstveno osiguranje ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, do visine propisanoga obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje. Osobni odbitak se uvećava i za darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, a u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, športske i vjerske svrhe, udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, do visine 2% primitaka za koje je u tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak ili je proveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak. Iznimno, osobni odbitak se uvećava za darovanja dana iznad propisane visine, pod uvjetom da su dana prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi i financiranju posebnih programa i akcija, ali ne i za redovitu djelatnost primatelja darovanja.³¹

U darovanja iz čl. 15. st. 2. Zakona mogu se uključiti darovanja proizvođača i trgovaca hrane koji, u cilju sprečavanja uništavanja velikih količina hrane i zaštite okoliša, daruju hranu osobama za socijalne, humanitarne i druge svrhe pomoći te osobama pogođenim elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama, pod uvjetom da su ta darovanja izvršena u skladu s posebnim propisima. Porezni obveznik je dužan osigurati vjerodostojnu dokumentaciju na način utvrđen zakonom kojim se uređuje opći porezni postupak i

³¹ Prema: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 165 – 167.

posebnim propisima Ministarstva poljoprivrede, kako bi se nedvojbeno moglo utvrditi da je darovanje izvršeno za gore navedene pomoći.

Tablica 11: **Obrazac DOH - podatci o dohotku od samostalne djelatnosti i plaćenom predujmu poreza na dohodak i prireza**

4.3. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)								
OIB POREZNOG OBVEZNIKA:								
4.3.1. DOHODAK/ GUBITAK OSTVAREN U TEKUĆOJ GODINI								
4.3.1.1. TUZEMNI DOHODAK								
R. br.	DOHODAK/ GUBITAK POJEDINCA	UMANJENJA DOHOTKA /UVEĆANJE GUBITKA POJEDINCA (ukupno. pod 4.3.5.stup.3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (< 0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS DOHOTKA/ GUBITKA				
1	2	3	4	5	6 (2-3+5)	7 (2-3+5)	8	9
1.	339.585,45	9.157,00				330.428,45		
2.								
3.								
4.3.1.2. INOZEMNI DOHODAK								
R. br.	DRŽAVA IZVORA							
1.								
2.								
3.								
UKUPNO 4.3.1.						330.428,45	4.000,00	
4.3.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.3.6. stup. 4)								
4.3.3. UKUPNO DOHODAK (4.3.1. stup. 7. – 4.3.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ						330.428,45	4.000,00	
4.3.4. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE ¹								
4.3.5. UMANJENJA DOHOTKA POJEDINCA								
R. br.	UMANJENJE DOHOTKA ZA					IZNOS		
1	2					3		
1.	PLAĆE NOVOZAPOSLJENIH OSOBA					6.757,00		
2.	DRŽAVNA POTPORA MALE VRIJEDNOSTI ZA IZVOĐENJE PRAKTIČNE NASTAVE I VJEŽBE NAUKOVANJA U SUSTAVU VEZANIH OBRTA							
3.	DRŽAVNE POTPORE ZA OBRAZOVANJE I IZOBRAZBU					2.400,00		
4.	IZDATKE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA							
UKUPNO 4.3.5.						9.157,00		
4.3.6. GUBITAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA PRIJENOS								
R. br.	GODINA	IZNOS PRENESENOG GUBITKA	UMANJENJE GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI	IZNOS GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI (POD 4.3.1. STUP. 6)	GUBITAK ZA PRIJENOS			
1	2	3	4	5	6 {(3-4) ili (3+5)}			
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								

Izvor: Autor

U dijelu obrasca DOH pod 4.3., (prema pregledu primitaka i izdataka) unosi se razlika primitaka temeljem podataka koji su evidentirani u obrascu KPI, i to pod 4.3.1.1. red. br. 1. stupac 2, te stavke umanjena dohotka koje su evidentirane pod 4.3.5.

5.2.1. Umanjenje dohotka obrta „Palma“

U primjeru obrta „Palma“, a prema podacima iz obrasca KPI, utvrđen je dohodak u iznosu od 339.585,45 kn i umanjeње dohotka u iznosu od 9.157,00 kn, te ukupno dohodak za 2019. godinu iznosi 330.428,45 kn. Obrtnik je umanjio dohodak za isplaćenu plaću novozaposlenom radniku za mjesec studeni u svoti od 6.757,00 kn i troškove općeg obrazovanja, odnosno za 80% uplaćene školarine, što iznosi 2.400,00 kn (3000,00 kn x 80%).

U slučaju kad je obrtnik supoduzetnik, na poziciji 4.3.1.1., unosi svotu udjela u zajedničkom dohotku/gubitku.

Dohodak samostalnih obrtničkih djelatnosti može se smanjiti za olakšice, te se temeljem olakšica može utvrditi i gubitak, odnosno povećati gubitak u tekućem poreznom razdoblju. Olakšice koje se primjenjuju na dohodak su:

- poticaji zapošljavanja, isplaćene plaće i uplaćene doprinose na plaću novim radnicima
- poticaji zapošljavanja, svota državne potpore za obrazovanje i izobrazbu prema posebnim propisima
- poticaji zapošljavanja, svota državne potpore na temelju naukovanja za zanimanja u sustavu vezanih obrta
- poticaji istraživanja i razvoja

Novim radnicima se smatraju radnici s kojima je sklopljen ugovor na neodređeno vrijeme, a zaposlenje je kod poreznog obveznika uslijedilo najmanje nakon najmanje jednomjesečne prijave kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i trajanja probnog rada ako je ugovoren, pri čemu se olakšica računa tek istekom probnog rada. Novim radnicima se smatraju i osobe nakon odustanka od prava na mirovinu, osobe koje se prvi put zapošljavaju, te osobe zaposlene na određeno vrijeme kao pripravnici, vježbenici, stažisti i slično, pri čemu se olakšica računa odmah po zaposlenju.³²

Obveznici poreza na dohodak mogu rabiti svotu poticaja samo u svoti stvarno isplaćenih plaća, prema načelu blagajne. Olakšica se može koristiti godinu dana od dana zaposlenja novih zaposlenika, osim ako je riječ o osobama s invalidnošću, za koje je rok za korištenje

³² Prema: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 169.

olakšice tri godine. Međutim, ako porezni obveznik raskine ugovor o radu sa svojim zaposlenicima, porezna osnovica se smanjuje samo za razliku između obračunanih i isplaćenih plaća novim radnicima i obračunanih plaća koje bi u istom poreznom razdoblju primili radnici s kojima je raskinut ugovor o radu. U danom primjeru, koristi se olakšica u svoti jedne isplaćene plaće, za mjesec studeni, a ostale svote olakšice za isplaćene plaće koristit će se u sljedećem poreznom razdoblju, odnosno 2020. godine, kada plaće stvarno budu i isplaćene.

Svota državne potpore za obrazovanje i izobrazbu prema posebnim propisima uređena je odredbama Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (Nar. nov., br. 109/07. do 14/14.) koji poduzetnike dijeli na mikro, male i srednje subjekte. Kriteriji poduzetnika prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva (Nar. nov., br. 29/02. do 121/16.) su:

- mikro subjekti: godišnji prosječni broj zaposlenih radnika < 10 , ukupni godišnji prihod $\leq 2.000.000$ eura ili ukupna aktiva $\leq 2.000.000$ eura
- mali subjekti: godišnji prosječni broj zaposlenih radnika < 50 , ukupni godišnji prihod $\leq 10.000.000$ eura ili ukupna aktiva $\leq 10.000.000$ eura
- srednji subjekti: godišnji prosječni broj zaposlenih radnika $50 < 249$, ukupni godišnji prihod $\leq 10.000.001$ eura do $49.999.999$ eura ili ukupna aktiva $\leq 10.000.001$ eura do $42.999.999$ eura³³

Obveznici poreza na dohodak ne mogu biti srednji subjekti, jer s obzirom na kriterije koji određuju srednje subjekte, to mogu biti samo obveznici poreza na dobit.

Mikro i mali obrtnici mogu dohodak od samostalne djelatnosti smanjiti najviše za 80% za opće obrazovanje i 45% za posebno obrazovanje. Smanjenje dohotka se može uvećati za 10% za opće i posebno obrazovanje i izobrazbu radnika u nepovoljnom položaju. Radnikom u nepovoljnom položaju smatra se radnik mlađi od 25 godina koji prethodno nije imao posao s redovitom plaćom, radnik s invalidnošću; radnik koji se zaposlio nakon prekida od 3 godine i svaki radnik koji se ponovo zaposli nakon što je prestao raditi zbog teškoća u usklađivanju svojih radnih obveza i obiteljskog života, pri čemu se ovaj pojam

³³ Prema: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 170.

primjenjuje u razdoblju od 6 mjeseci od njegova ponovnog zapošljavanja; radnik stariji od 45 godina koji nije stekao srednju školsku ili srednju stručnu spremu, te radnik koji je bio nezaposlen tijekom dvanaest uzastopnih mjeseci, pri čemu se ovaj pojam na ovog radnika primjenjuje od prvih 6 mjeseci nakon njegova ponovnog zapošljavanja. Ukupan postotak smanjenja porezne osnovice za radnike u nepovoljnom položaju iznosi do 80% za opće obrazovanje i do 55 % za posebno obrazovanje. U troškove obrazovanja i izobrazbe se uključuju i troškovi prijevoza i smještaja do visine stvarno nastalih troškova i troškovi dnevnica, ako se opće obrazovanje i izobrazba i posebno obrazovanje i izobrazba obavlja izvan mjesta boravišta ili prebivališta radnika.

Troškovi za opće obrazovanje i izobrazbu su: školarine u osnovnim i srednjim školama, visokim učilištima te drugim obrazovnim institucijama; naknade za prisustvovanje seminarima, tečajevima i kongresima, troškovi specijalizacija i drugih oblika obrazovanja i izobrazbe u tuzemstvu i inozemstvu; troškovi predavača i instruktora te troškovi savjetovanja, troškovi stručne literature, troškovi amortizacije opreme korištene za obrazovanje i izobrazbu u mjeri korištenja u tu svrhu. Prema čl. 8. Zakona o državnoj potpori, troškovi općeg obrazovanja i izobrazbe uključuju obrazovanje i izobrazbu koji nisu neposredno i ponajprije namijenjeni sadašnjem ili budućem radnom mjestu radnika kod obrtnika.³⁴

Troškovi za posebno obrazovanje i izobrazbu su: naknade za prisustvovanje seminarima, tečajevima i kongresima, troškovi specijalizacija i drugih oblika obrazovanja i izobrazbe u tuzemstvu i inozemstvu; troškovi predavača i instruktora te troškovi savjetovanja, troškovi stručne literature, troškovi amortizacije opreme korištene za obrazovanje i izobrazbu u mjeri korištenja u tu svrhu. Prema čl. 9. Zakona o državnoj potpori, troškovi posebnog obrazovanja i izobrazbe uključuju obrazovanje i izobrazbu koji su neposredno i ponajprije namijenjeni sadašnjem ili budućem radnom mjestu radnika kod obrtnika, te nisu prenosive kod drugih poduzetnika i na druga radna područja, ili su samo dijelom prenosive.

Osnovica poreza na dohodak može se umanjiti i za poticaje istraživanja i razvoja i to u visini od 100% nastalih izdataka iskazanih u obrascu KPI. Prema čl. 45. st. 2. Zakona, istraživanjem se smatra izvorno i planirano ispitivanje poduzeto radi stjecanja novih

³⁴ Prema: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 171.

znanstvenih i tehničkih spoznaja i razumijevanja, itd. Međutim, obrtnici kao mali poduzetnici u pravilu nemaju ove vrste troškova. Svota umanjenja se evidentira u obrascu DOH pod t. 4.3.5. – red. br. 2., stupac 3.³⁵

5.2.2. Evidentiranje gubitka kod samostalnih djelatnosti

Dohodak se umanjuje i za preneseni gubitak. Utvrđeni gubitak može se prenositi sljedećih pet poreznih razdoblja. Za 2019. godinu može se odbiti gubitak nastao od 2014. godine i nadalje, a za koji je porezna uprava izdala rješenje. Ukoliko gubitci nastaju kroz više poreznih razdoblja, odbijanje od dohotka obavlja se redoslijedom nastanka gubitka. Porezni gubitak može se odbiti samo od dohotka koji je utvrđen na temelju samostalne djelatnosti za koju se vode poslovne knjige.

Tablica 12: **Primjer prijenosa gubitka i smanjenja dohotka za preneseni gubitak**

4.3. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)								
OIB POREZNOG OBVEZNIKA: 12312312345								
4.3.1. DOHODAK/ GUBITAK OSTVAREN U TEKUĆOJ GODINI								
4.3.1.1. TUZEMNI DOHODAK								
R. br.	DOHODAK/ GUBITAK POJEDINCA	UMANJENJA DOHOTKA / UVEĆANJE GUBITKA POJEDINCA (ukupno, pod 4.3.5.stup.3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (< 0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS DOHOTKA/ GUBITKA				
1	2	3	4	5	6 (2–3+5)	7 (2–3+5)	8	9
1.	339.585,45	9.157,00				330.428,45	4.000,00	
2.								
3.								
4.3.1.2. INOZEMNI DOHODAK								
R. br.	DRŽAVA IZVORA							
1.								
2.								
3.								
UKUPNO 4.3.1.						330.428,45	4000,00	
4.3.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.3.6. stup. 4)						10.000,00		
4.3.3. UKUPNO DOHODAK (4.3.1. stup. 7. – 4.3.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ						320.428,45	4000,00	

4.3.6. GUBITAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA PRIENOS					
R. br.	GODINA	IZNOS PRENESENOG GUBITKA	UMANJENJE GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI	IZNOS GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI (pod 4.3.1. stup. 6)	GUBITAK ZA PRIENOS
1	2	3	4	5	6 {(3-4) ili (3+5)}
1.	2017	-	-	10.000,00	10.000,00
2.	2018	10.000,00	-	-	10.000,00
3.	2019	10.000,00	10.000,00	-	-

Izvor: Autor

³⁵ Prema: Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 172.

Samo za prikaz ovog izračuna uzeti su podaci iz obrasca KPI obrta „Palma“, te pretpostavka da ima gubitak za prijenos iz prethodnog poreznog razdoblja, samo za ovaj primjer izračuna, ne i za cijeli primjer prijave na obrascu DOH za vlasnika obrta „Palma“. Polazimo od podataka iskazanih u t. 4.3.1., stupac 7, dohodak ostvaren u 2019. godini. Dohotkom koji je ostvaren u 2019. godini pokriven je gubitak iz prethodnih godina. Nakon što je pokriven gubitak, ostaje još dohotka za oporezivanje.

Tablica 13: **Primjer uvećanja gubitka**

4.3. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)								
OIB POREZNOG OBVEZNIKA:								
4.3.1. DOHODAK/ GUBITAK OSTVAREN U TEKUĆOJ GODINI								
4.3.1.1. TUZEMNI DOHODAK								
R. br.	DOHODAK/ GUBITAK POJEDINCA	UMANJENJA DOHOTKA /UVEĆANJE GUBITKA POJEDINCA (ukupno. pod 4.3.5.stup.3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (< 0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS DOHOTKA/ GUBITKA				
1	2	3	4	5	6 (2-3+5)	7 (2-3+5)	8	9
1.	-30.000,00	10.000,00			-40.000,00		4.000,00	
2.								
3.								
4.3.1.2. INOZEMNI DOHODAK								
R. br.	DRŽAVA IZVORA							
1.								
2.								
3.								
UKUPNO 4.3.1.								
4.3.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.3.6. stup. 4)					-40.000,00		4.000,00	
4.3.3. UKUPNO DOHODAK (4.3.1. stup. 7. – 4.3.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ					-40.000,00		4.000,00	

4.3.6. GUBITAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA PRIJENOS					
R. br.	GODINA	IZNOS PRENESENOG GUBITKA	UMANJENJE GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI	IZNOS GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI (POD 4.3.1. STUP. 6)	GUBITAK ZA PRIJENOS
1	2	3	4	5	6 {(3-4) ili (3+5)}
1.	2018	10.000,00	-	-	10.000,00
2.	2019	10.000,00	-	40.000,00	50.000,00
3.					

Izvor: Autor

U 2019. godini ostvaren je gubitak od 40.000,00 kn, te se gubitak od prethodne godine uvećava za svotu gubitka iz tekuće godine i iznosi 50.000,00 kn.

Tablica 14: **Primjer smanjenja gubitka**

4.3. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)								
OIB POREZNOG OBVEZNIKA:								
4.3.1. DOHODAK/ GUBITAK OSTVAREN U TEKUĆOJ GODINI								
4.3.1.1. TUZEMNI DOHODAK								
R. br.	DOHODAK/ GUBITAK POJEDINCA	UMANJENJA DOHOTKA /UVEĆANJE GUBITKA POJEDINCA (ukupno. pod 4.3.5.stup.3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (< 0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS DOHOTKA/ GUBITKA				
1	2	3	4	5	6 (2-3+5)	7 (2-3+5)	8	9
1.	70.000,00	10.000,00				60.000,00	4.000,00	
2.								
3.								
4.3.1.2. INOZEMNI DOHODAK								
R. br.	DRŽAVA IZVORA							
1.								
2.								
3.								
UKUPNO 4.3.1.						60.000,00		
4.3.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.3.6. stup. 4)						60.000,00	4.000,00	
4.3.3. UKUPNO DOHODAK (4.3.1. stup. 7. – 4.3.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ						0,00	4.000,00	

4.3.6. GUBITAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA PRIJENOS					
R. br.	GODINA	IZNOS PRENESENOG GUBITKA	UMANJENJE GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI	IZNOS GUBITKA U TEKUĆOJ GODINI (POD 4.3.1. STUP. 6)	GUBITAK ZA PRIJENOS
1	2	3	4	5	6 {(3-4) ili (3+5)}
1.	2018	100.000,00	-	-	100.000,00
2.	2019	100.000,00	-	60.000,00	40.000,00
3.					

Izvor: Autor

Dohotkom ostvarenim u 2019. godini pokriven je djelomično preneseni gubitak iz 2018. godine, te se nepokriveni gubitak prenosi u sljedeće porezno razdoblje.

Ako je utvrđen gubitak pod t. 4.3.1. ne treba ga dalje iskazivati u obrascu DOH jer nema porezne osnovice. Trebaju se evidentirati možebitno uplaćene akontacije poreza na dohodak u tijeku godine za koje se po rješenju PU može zatražiti povrat ili ostvariti za podmirenje drugih obveza obrtnika.³⁶

³⁶ Markota Lj., (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 175.

5.2.3. Utvrđivanje dohotka samostalnih djelatnosti koji posluju na području Grada Vukovara i potpomognutim područjima

Prema čl. 43. Zakona, obveznici poreza na dohodak koji obavljaju samostalnu djelatnost na području Grada Vukovara, a koji zapošljavaju više od dva radnika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme najmanje devet mjeseci u poreznom razdoblju, pri čemu više od 50% radnika najmanje devet mjeseci ima prebivalište i borave na potpomognutim područjima jedinica lokalne samouprave razvrstanih u 1. skupinu po stupnju razvijenosti, odnosno na području Grada Vukovara, oslobođeni su plaćanja poreza na dohodak od tih djelatnosti. Obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalnu djelatnost na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u 1. skupinu po stupnju razvijenosti, a koji zapošljavaju više od dva radnika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% radnika ima prebivalište i borave na potpomognutim područjima jedinica lokalne samouprave razvrstanih u 1. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Hrvatske, odnosno na području Grada Vukovara, utvrđeni porez na dohodak od tih djelatnosti na tim područjima umanjuje se za 50%.

Bitno je da porezni obveznik posluje na ovom području, što znači da djelatnost može obavljati i putem izdvojene poslovne jedinice o čemu mora voditi posebne evidencije za primjenu porezne olakšice. Porezna olakšica se primjenjuje samo na dohodak ostvaren na spomenutom području. U obrazac DOH se podaci unose u t. 4.3.7. redni broj 1. i 2. stupac 3 i 4. Kada obrtnik obavlja djelatnost i na ovim područjima, u svrhu umanjivanja poreza na dohodak, izračunava se udio dohotka ostvarenog na potpomognutim područjima i području Grada Vukovara u odnosu na ukupni dohodak, te se dobiveni postotak udjela primjenjuje na utvrđeni porez na dohodak i dobiva svota za koju se može umanjiti utvrđeni porez na dohodak u stopostotnom ili pedesetpostotnom iznosu utvrđene svote. Navedeni postotak se primjenjuje u t. 9.6.2 obrasca DOH u Prilogu UPO.

5.2.4. Utvrđivanje dohotka i prilozi uz godišnju poreznu prijavu

Obrt „Palma“ je u 2019. godini ostvario ukupni dohodak u iznosu od 330.428,45 kn, a tijekom godine je uplatio predujam poreza i prireza na dohodak u iznosu od 4.000,00 kn.

Tablica 15: **Sveukupni dohodak, uplaćen porez i prirez**

5. SVEUKUPNO DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (u kunama i lipama) (4.1.7. + 4.2.3. + 4.3.3.)	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
		TUZEMNI	INOZEMNI
	330.428,45	4.000,00	

Izvor: Autor

Na poziciji 5. Obrasca DOH, iskazuju se svi primici jedne fizičke osobe u poreznom razdoblju. Primjerice, ako obrtnik povremeno ima i neke druge izvore dohotka od samostalnog rada, kao što je autorski honorar, dohodak od ugovora o djelu i slično, treba te izvore dohotka, a na temelju potvrde isplatitelja, evidentirati u obrascu DOH. Spomenuti izvori dohotka se nikako ne evidentiraju u obrascu KPI kao primitak, nego samo putem porezne prijave, odnosno na obrascu DOH. Međutim, za potrebe PDV-a, izdane račune po osnovi svih izvora dohotka, ako ih je bilo, treba evidentirati u knjigu I-RA.

U nastavku se daje pregled svota olakšica, oslobođenja i poticaja obrta „Palma“ za 2019. godinu.

Tablica 16: **Podatci o olakšicama, oslobođenjima i poticajima**

6. PODACI O OLAKŠICAMA, OSLOBOĐENJIMA I POTICAJIMA		
R. br.	OPIS	IZNOS (u kunama i lipama)
1	2	3
1.	NEOPOREZIVI PRIMICI UMJETNIKA (članak 20. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva)	
2.	NEOPOREZIVI DIO UMJETNIČKOG HONORARA (članak 22. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva)	
3.	POREZNO PRIZNATI IZDACI REPREZENTACIJE (čl. 33. st. 1. t. 1. odnosno 95. stavak 6. Zakona)	2 000.00
4.	PRIZNATI PREDUJAM POREZA ZA UMIROVLJENIKE I OSOBE KOJE BORAVE NA PODRUČJU I. SKUPINE PP I GRADU VUKOVARU (čl. 46. st. 2. Zakona)	
5.	UMANJENJE POREZA ZA OLAKŠICU HRVI (čl. 42. st. 1. Zakona)	
6.	UMANJENJE POREZA ZA OLAKŠICE NA POTPOMOĞNUTIM PODRUČJIMA I PODRUČJU GRADA VUKOVARA (čl. 43. Zakona)	

Izvor: Autor

Obrtnik „Palma“ je u 2019. godini platio račun za ugošćavanje poslovnog partnera u svoti od 4.000,00 kn, što predstavlja trošak reprezentacije, a koji je porezno priznat 50%, odnosno u svoti od 2.000,00 kn.

Tablica 17: Utvrđivanje poreza na dohodak i prireza – Prilog UPO

PRILOG UPO
(u kunama i lipama)

9. UTVRĐIVANJE POREZA I PRIREZA ZA 2019. GODINU				
9.1. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA POREZNOG OBVEZNIKA I UZDRŽAVANE ČLANOVE				
MJESEC	IZNOS OSNOVNOG OSOBNOG ODBITKA	UKUPAN KOEFICIJENT UVEĆANJA OSNOVNOG OSOBNOG ODBITKA	IZNOS UVEĆANJA OSNOVNOG OSOBNOG ODBITKA	UKUPAN MJESEČNI IZNOS OSOBNOG ODBITKA
1	2 (3.800,00)	3	4 (st. 3*2.500,00)	5 (st. 2+ st. 4)
I.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
II.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
III.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
IV.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
V.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
VI.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
VII.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
VIII.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
IX.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
X.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
XI.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
XII.	3.800.00	0.7	1.750.00	5.550.00
UKUPNO 9.1.				66.600.00
9.2. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA PLAĆENE DOPRINOSE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU I DANA DAROVANJA (pod 3.3.)				2.000.00
9.3. UKUPNO GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (9.1. + 9.2.)				68.600.00
9.4. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZNE OSNOVICE				
9.4.1. SVEUKUPNI GODIŠNJI DOHODAK (pod 5.)			330.428,45	
9.4.2. UKUPNI GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (pod 9.3.) < ili = 9.4.1.			68.600,00	
9.4.3. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.1. - 9.4.2.)			261.828,45	
9.5. UTVRĐIVANJE GODIŠNJEG POREZA I PRIREZA				
9.5.1. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.3.)			261.828,45	
9.5.2. DIO POREZNE OSNOVICE DO 360.000,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 24%			261.828,45	
9.5.3. UVEĆANJE POREZNE OSNOVICE IZ 9.5.2. ZA IZNOS DO 12.500,00 ¹				
9.5.4. DIO POREZNE OSNOVICE ZA PRIMJENU STOPE 36% (9.5.1. - 9.5.2. - 9.5.3.)				
9.5.5. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 24% ((9.5.2. + 9.5.3.) * 24%)			62.838,83	
9.5.6. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 36% (9.5.4. * 36%)				
9.5.7. UKUPNI GODIŠNJI POREZ (9.5.5. + 9.5.6.)			62.838,83	
9.5.8. GODIŠNJI PRIREZ (9.5.7. * stopa prireza)			11.310,99	
9.5.9. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA (9.5.7. + 9.5.8.)			74.149,82	
9.5.10. PROSJEČNA POREZNA STOPA {9.5.9. [(9.5.9* udio dohotka od mirovine u ukupnom dohotku) + (9.5.9.* udio dohotka od nesamostalnog rada na P1 u ukupnom dohotku)]*0,5}/ sveukupni dohodak* 100				
¹ Sukladno članku 19. stavku 2. Zakona godišnja porezna osnovica za primjenu stope od 24% uvećava se za ostvareni iznos drugog dohotka iz članka 39. Zakona uz uvjet da iznos tako ostvarenog dohotka godišnje ne prelazi peterostruki iznos osnovice osobnog odbitka (dohodak pod 4.2.3. je manji ili jednak iznosu od 12.500,00 kuna)				
² Prije dodatnog umanjenja sukladno članku 87. stavku 1. točki 1. Pravilnika				

9.6. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA	
9.6.1. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA ¹	
9.6.2. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA POTPOMOGNUTOM PODRUČJU PRVE SKUPINE ²	
9.6.3. UKUPNO UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI (9.6.1.+9.6.2.)	
9.6.4. UMANJENJE ZA OLAKŠICU HRVI ³	
9.6.5. UMANJENJE IZ ČL. 84. ST. 5. PRAVILNIKA	
9.6.6. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA	74.149,82
9.6.7. UPLAĆENI PREDUJAM POREZA I PRIREZA U TUZEMSTVU (pod 5.)	4.000,00
9.6.8. UPLAĆENI PREDUJAM PO OSNOVI MIROVINE OSTVARENE U TUZEMSTVU IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (iznos pod 4.1.6. st. 4.)	
9.6.9. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI MIROVINE OSTVARENE U/IZ INOZEMSTVA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (iznos pod 4.1.6. st. 4.)	
9.6.10. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI PLAĆE OSTVARENE U TUZEMSTVU NA P1 I/ILI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA IZ ČL. 46. ZAKONA (iznos pod 4.1.2. st. 6.)	
9.6.11. UPLAĆENI PREDUJAM U INOZEMSTVU PO OSNOVI PLAĆE IZ INOZEMSTVA ZA VRIJEME BORAVKA NA P1 I/ILI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (iznos po 4.1.4. st. 4.)	
9.6.12. UKUPNO UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU (pod 5.)	
9.6.13. UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU KOJI SE MOŽE ODBITI (≤9.6.12. i ≤9.6.6.)	
9.6.14. UKUPNO PLAĆENI POREZ I PRIREZ (9.6.7.+9.6.8.+9.6.9.+9.6.10.+9.6.11.+9.6.13.)	4.000,00
9.6.15. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA UPATU (9.6.6.-9.6.14.)	70.149,82
9.6.16. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA POVRAT (9.6.14.-9.6.6.)	

9.7. UTVRĐIVANJE PREDUJMA POREZA NA DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE	
9.7.1. UDIO DOHOTKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI U SVEUKUPNOM DOHOTKU (dohodak pod 4.3.3./ sveukupni dohodak pod 5.) u postotku	100
9.7.2. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK (9.6.6. *9.7.1./broj mjeseci obavljanja djelatnosti)	6.179,15

¹Iznos poreza i prireza za koji se umanjuje godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9. = [(godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9.) * (postotak iz 4.3.7. stup.4. grada Vukovara)] * 100%

²Iznos poreza i prireza za koji se umanjuje godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9. = [(godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9.) * (postotak iz 4.3.7. stup.4. prve skupine)] * 50%

³Iznos poreza i prireza za koji se umanjuje godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9. = [(godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9.) * (postotak iz 4.1.8.)] * postotak invalidnosti. Ako se stupanj invalidnosti mijenja tijekom godine, umanjeno godišnje obveze poreza i prireza izračunava se posebno za pojedini stupanj invalidnosti te se dobiveni iznosi zbrajaju i upisuju.

Izvor: Autor

Prilogu UPO nije obvezno popuniti, ali se preporuča jer se tako utvrđuje kolika je porezna obveza i predujam poreza na dohodak za 2020. godinu. Isto tako, može se usporediti izračun poreznog obveznika s izdanim rješenjem porezne uprave, nakon što podnesena porezna prijava bude obrađena. U prvom dijelu obrasca UPO se utvrđuje sveukupni godišnji osobni odbitak. U primjeru obrta „Palma“ obrtnik je koristio osobni odbitak za sebe, za uzdržavano dijete i dana darovanja, te sveukupni osobni odbitak iznosi 68.600,00 kn i evidentiran je pod t. 9.3 priloga UPO. U drugom dijelu utvrđuje se godišnja porezna

osnovica (pod 9.4.3.). Ukupan godišnji dohodak /gubitak u t. 5. obrasca DOH, smanjuje se za ukupan godišnji osobni odbitak pod t. 9.3.

Obrtnik iz navedenog primjera može smanjiti dohodak za 68.600,00 kn, pa godišnja porezna osnovica iznosi 261.828,45 kn (t. 9.4.1. 330.428,45 kn – t. 9.4.2. 68.600,00 kuna). U trećem dijelu priloga UPO utvrđuje se svota godišnjeg poreza i prireza primjenom stope od 24% na iznos do 360.000,00 kn i 36% na iznos iznad 360.000,00 kn. Godišnji porez po stopi od 24% za obrt „Palma“ iznosi 62.838,83 kn (t. 9.5.5.) , a prirez porezu na dohodak 18% iznosi 11.310,99 kn (t. 9.5.8.). Sveukupna obveza poreza i prireza obrtnika iznosi 74.149,82 (t. 9.5.5. + t. 9.5.8.).

U četvrtom dijelu priloga UPO utvrđuje se razlika poreza i prireza za uplatu / povrat. Obrtnik Ivan Horvat je uplatio 4.000,00 kn predujma poreza i prireza tijekom 2019. godine (t. 9.6.7.), te razlika poreza i prireza za uplatu (t. 9.6.15.) iznosi 70.149,82 kn (t. 9.6.6. 74.149,82 kn – t. 9.6.7. 4.000,00 kn). Utvrđenu razliku poreza i prireza obrtnik treba uplatiti do dana predaje obrasca, ili, ako je riječ o povratu, može zahtijevati povrat ili prebiti s obvezama tekućeg ili budućeg razdoblja. Predujam poreza na dohodak evidentiran je pod t. 9.7.2. i iznosi 6.179,15 kn (t. 9.6.6. *t. 9.7.1. / broj mjeseci obavljanja djelatnosti).

Mjesečni predujam poreza na dohodak od samostalne djelatnosti porezni obveznici plaćaju za mjesece koji slijede iza mjeseca u kojemu je istekao rok za podnošenje godišnje porezne prijave do isteka roka za podnošenje sljedeće godišnje porezne prijave.

Na zahtjev poreznog obveznika porezna uprava može izmijeniti visinu predujma. Takav zahtjev treba se temeljiti na podnesku koji sadržava sve bitne sastojke iz porezne prijave. Porezni obveznik koji počinje s obavljanjem samostalne djelatnosti ne plaća predujmove poreza na dohodak do podnošenja prve godišnje porezne prijave. Predujmovi poreza na dohodak plaćaju se mjesečno do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec. Ako porezni obveznik u godišnjoj poreznoj prijavi uz dohodak od samostalne djelatnosti iskaže i dohodak iz ostalih izvora, predujam poreza za iduće razdoblje utvrđuje se samo od porezne obveze nastale na temelju obavljanja samostalne djelatnosti.

Obvezni prilozi uz obrazac DOH prema čl. 63. Pravilnika su:

- izvadak iz poslovnih knjiga s podacima o ukupnim primicima i ukupnim izdacima, sve ako izvadak nije priložen uz prijavu o zajedničkom dohotku

- popis dugotrajne imovine, ako nije priložen uz prijavu o zajedničkom dohotku
- ugovori i isprave o otuđenju radnje, poduzeća ili njihovih dijelova, za poreznog obveznika pojedinca
- isprave o udjelu u zajedničkom dohotku, ako se već ne nalaze u nadležnoj ispostavi Porezne uprave
- evidencije o primljenim državnim potporama i poticajima za nabavu dugotrajne imovine i iznosima obračunate amortizacije
- dokumentacije o uništenju plovila, dokumentaciju o primljenim bespovratnim sredstvima za uništenje plovila te izračun razlike između ostatka knjigovodstvene vrijednosti uništenog plovila i iznosa primljenih sredstava za dohodak koji su fizičke osobe ostvarile obavljanjem umjetničke i kulturne djelatnosti koja se oporezuje kao djelatnost slobodnog zanimanja, preslike naloga ili ugovora o primljenim iznosima u novcu ili u drugim dobrima koja se prema odredbama čl. 20. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva ne oporezuju, temeljem kojih su korištene porezne olakšice
- za neoporezivi dio primitka za isporučeno umjetničko djelo od kojeg se dohodak utvrđuje na način propisan za samostalnu djelatnost iz čl. 30. – 35. Zakona (čl. 22. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva) potvrde nadležne strukovne umjetničke udruge ili ovlaštene agencije o umjetničkom djelu, temeljem kojih su korištene porezne olakšice
- za priznavanje dijela osobnog odbitka po osnovi doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje plaćenih u tuzemstvu, preslike naloga o uplati doprinosa i/ili
- za inozemni dohodak rezidenata dokaz o ostvarenom dohotku i plaćenom porezu u inozemstvu te isprave iz kojih je vidljiv datum isplate primitka.za priznavanje dijela osobnog odbitka po osnovi danih darovanja, preslike naloga o doznaci u novcu i ugovora odnosno potvrda o danim darovanjima u drugim dobrima i uslugama

Tablica 18: **Pregled poslovnih primitaka i izdataka za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2019. godine – Obrazac P-PPI**

PREGLED POSLOVNIH PRIMITAKA I IZDATAKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVARENIH U 2019. GODINI	
I. OPĆI PODACI O POREZNOM OBVEZNIKU – Obrt Palma	
1. IME I PREZIME: IVAN HORVAT	
2. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA: ZAGREB, Petrinjska 9	
3. OIB: 12312312345	
OPIS	IZNOS (u kunama i lipama)
II. PRIMICI	
1. primici u gotovini	48.000,00
2. primici putem žiroračuna	565.980,00
3. primici u naravi	13.520,00
5. primici poreznog razdoblja u visini iznosa evidentiranih izdataka nastalih temeljem amortizacije iz članka 20. stavak 7. Zakona	
6. PDV u primicima ¹	106.800,00
7. UKUPNI PRIMICI (1.+2.+3.-6.)	520.700,00
III. IZDACI	
1. izdaci u gotovini	4.000,00
2. izdaci putem žiroračuna	96.382,05
3. izdaci u naravi	115.332,50
4. izdaci otpisa	41.812,50
5. izdaci reprezentacije	4.000,00
6. izdaci u svezi s otuđenjem materijalne i nematerijalne imovine	60.000,00
7. PDV u izdacima ²	14.600,00
8. izdaci koji se porezno ne priznaju iz članka 33. Zakona	20.000,00
9. UKUPNI IZDACI (1.+2.+3. -7.-8.)	181.114,55
IV. OSTVARENI D O H O D A K/GUBITAK (II.7 - III.9)	339.585,45
V. DODATAK PRGLEDU POSLOVNIH PRIMITAK I IZDATAKA	
1. broj zaposlenih radnika na dan 31. prosinca	3
2. razlika između prometa na žiroračunu i iskazanih primitaka pod II. 2. (2.1.+2.2.+2.3.+2.4.+2.5. + 2.6)	129.357,00
2.1. prilog utrška koji je iskazan pod II.1.	
2.2. polog utrška iz ranijeg poreznog razdoblja	
2.3. primljeni iznos kredita	100.000,00
2.4. primljeni iznos zajmova	
2.5. primljeni iznosi po osnovi državnih pomoći, poticaja i potpora namijenjenih za nabavu dugotrajne imovine koja podliježe amortizaciji	25.000,00
2.6. ostali navedeni primici, koji se ne smatraju oporezivim primicima	4.357,00
Ivan Horvat	
NADNEVAK: 29. veljače 2020.	POTPIS POREZNOG OBVEZNIKA
¹ Svotu upisuju samo porezni obveznici koji su istodobno i obveznici poreza na dodanu vrijednost.	
² Svotu upisuju samo porezni obveznici koji su istodobno i obveznici poreza na dodanu vrijednost.	

Izvor: Autor

Obrtnik Ivan Horvat, uz obrazac DOH, podnosi i obrazac P-PI, koji je obavezan prilog obrascu DOH. U obrazac P-PI upisuju se podaci iz obrasca KPI. Na poziciji V.2.1.

iskazuje se primitak koji je naplaćen u gotovini, a koji je položen na žiro račun obrta, a razlika se odnosi na dio novčanih sredstava koja je obrtnik zadržao za plaćanje u gotovini. Na poziciji V.2.6. evidentira se, primjerice, povrat PDV-a koji je Porezna uprava vratila poreznom obvezniku na temelju dostavljenog zahtjeva, primljena nadoknada za vrijeme bolovanja nositelja obrta i ostalih samostalnih zanimanja primljena od HZZO-a, odštete iz poslovnih odnosa, kamate na pologe po viđenju do 0,5% godišnje, primitak samostalnih umjetnika do 20.000.00 kn za obavljanje te djelatnosti, paušalni troškovi umjetnika i dr.

6. ZAKLJUČAK

Zakon i Pravilnik propisuju koje poslovne knjige moraju voditi samostalne djelatnosti, utvrđivanje porezne osnovice, predujmove i način utvrđivanja obveze poreza na dohodak u godišnjoj poreznoj prijavi – obrascu DOH. Također, definiraju tko treba prijaviti porez na dohodak, obrasce za prijavu kao i potrebnu dokumentaciju koju treba priložiti uz prijavu poreza na dohodak.

Dohodak od samostalne djelatnosti utvrđuje se kao razlika poslovnih primitaka i poslovnih izdataka, temeljem podataka evidentiranih u Knjizi primitaka i izdataka - obrascu KPI. Primici i izdaci se evidentiraju prema načelu blagajne, dakle oni koji su plaćeni i naplaćeni od 1. siječnja do 31. prosinca poslovne godine. U obrascu DI vodi se popis dugotrajne imovine, obračunava amortizacija, te evidentira otuđenje ili rashodovanje dugotrajne imovine. Izdaci za dugotrajnu imovinu se ne knjiže prema načelu blagajne, nego se tijekom vijeka uporabe priznaje izdatak u visini otpisa.

Utvrđeni dohodak, kao razlika primitaka i izdataka, nije i porezna osnovica na koju obrtnik treba obračunati porez na dohodak. Dohodak se smanjuje za svotu plaće novozaposlenih osoba, svotu državne potpore za obrazovanje i izobrazbu, izdatke za istraživanje i razvoj te za preneseni gubitak. Dohodak se smanjuje i za svotu osobnih odbitaka poreznog obveznika i uzdržavanih članova, te za dana darovanja.

Prijava poreza na dohodak – obrazac DOH, podnosi se najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu. Uz obrazac DOH treba predati i pregled poslovnih primitaka i izdataka – obrazac PPI i popis dugotrajne imovine – obrazac DI. Također do kraja veljače treba predati i konačni obračun za obvezu plaćanja turističke članarine na obrascu TZ, spomeničke rente na obrascu SR, obračun komorskog doprinosa na obrascu KD.

Porezni obveznici mogu umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit. Odluka o tome može biti dobrovoljna ili kada se zadovolje određeni zakonom propisani uvjeti. Porezni obveznik koji je prešao s oporezivanja porezom na dohodak na oporezivanje porezom na dobit treba biti „dobitaš“ najmanje tri godine. Pri odluci da li prijeći iz sustava oporezivanja porezom na dohodak u sustav poreza na dobit, treba imati na umu da je dohodak razlika između stvarnih primitaka i izdataka, a da je dobit razlika između prihoda

i rashoda i ne ovisi o naplati (osim ako porezni obveznik ne donese takvu odluku). Međutim, i dalje, obveznici poreza na dobit i obveznici poreza na dohodak mogu pravo pretporeza i obvezu PDV-a priznavati prema načelu blagajne ako u 2019. godini nisu imali isporuke dobara i usluga u vrijednosti većoj od 7.500.000,00 kn.

POPIS LITERATURE

Knjige i članci:

- Jelčić, B. (2001) Javne financije, RriF Plus, str. 222 – 223.
- Turković Jarža, L. (2017). Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja. Recenzirana skripta. Zagreb. RriF Visoka škola za financijski menadžment, str. 25-26.
- Turković Jarža, L. (2019). Promjena oporezivanja – porez na dobitak umjesto poreza na dohodak. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 12/19, str. 216 – 217.
- Jurić, Đ. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Popis dugotrajne imovine i obračun amortizacije za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 10 – 11.
- Markota, Lj. (2018). Godišnji obračun poslovanja obrtnika i slobodnih zanimanja za 2017. godinu. Kontrolno-analitički postupci pri utvrđivanju dohotka samostalnih djelatnosti za 2017. godinu. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/18, str. 24 - 27., 30. – 32., 41., 45.
- Markota, Lj. (2019). Sastavljanje obrasca DOH-Z i DOH za 2018. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 1/19, str. 159 - 175.
- Mahović Komljenović, M. (2019). Paušalno plaćanje poreza i doprinosa samostalnih djelatnosti u 2020. godini. Računovodstvo Revizija i Financije, br. 12/19, str. 227 – 233.

Mrežne stranice:

- Direct taxes – Personal Income Tax.
URL:http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=487/1546297200 (pristupljeno 15. listopada 2019.)
- Izmjene zakona o porezu na dohodak.
URL:<https://www.teb.hr/novosti/2019/izmjene-zakona-o-porezu-na-dohodak/> (pristupljeno 24. prosinca 2019.)
- Najavljene izmjene poreznih propisa od 1. siječnja 2020.
URL:<https://www.teb.hr/novosti/2019/najavljene-izmjene-poreznih-propisa-od-1-sijecnja-2020/> (pristupljeno 29. studenoga 2019.)

- Porez na dohodak u inozemstvu.
URL:https://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/index_hr.htm (pristupljeno 15. listopada 2019.)
- Povijest Europske unije. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_hr (pristupljeno 29. listopada 2019.)
- Povijest poreza na dohodak u RH. URL:<http://finance.hr/povijest-poreza-na-dohodak-u-rh/> (pristupljeno 28. kolovoza 2019.)
- Slobodna djelatnost: registracija i oporezivanje. Slobodna zanimanja. URL: <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Slobodna-zanimanja.aspx> (pristupljeno 28. kolovoza 2019.)

Propisi:

- Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti (Nar. nov., br. 1/17.)
- Pravilnik o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. do 80/19.)
- Pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (Nar. nov., br. 42/08.)
- Zakon o članarinama u turističkim zajednicama (Nar. nov., br. 152/09. do 121/16.)
- Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (Nar. nov., br. 109/07. do 14/14.)
- Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04. do 121/19.)
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 73/13. do 121/19.)
- Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. do 121/19.)
- Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva (Nar. nov., br. 29/02. do 121/16.)
- Zakon o šumama (Nar. nov., br. 68/18.)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Nar. nov., br. 69/99. do 90/18.)
- Zakonom o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05. do 29/18.)
- Zakonu o mirovinskom osiguranju (Nar. nov., br. 157/13. do 102/19.)
- Zakonu o obrtu (Nar. nov., br. 143/13.)
- Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (Nar. nov., br. 80/13. do 98/19.)

POPIS SLIKA

Slika 1: Utvrđivanje dohotka samostalnih obrtničkih djelatnosti.....	33
Slika 2: Utvrđivanje dohotka i porezne osnovice za samostalne djelatnosti.....	41

POPIS TABLICA

Tablica 1: Države članice EU koje imaju jednu poreznu stopu.....	6
Tablica 2: Države članice EU koje imaju dvije porezne stope.....	6
Tablica 3: Države članice EU koje imaju tri i više poreznih stopa (u eurima).....	7
Tablica 4: Stope poreza na dohodak u Ujedinjenoj Kraljevini (u funtama).....	8
Tablica 5: Godišnji paušalni porez na dohodak.....	18
Tablica 6: Razlika u visini porezne obveze između oporezivanja porezom na dohodak i porezom na dobit.....	22
Tablica 7: Knjiženje u obrascu Popis DI.....	44
Tablica 8: Knjiženje u obrascu KPI u 2019. godini.....	48
Tablica 9: Obrazac DOH – opći podaci.....	53
Tablica 10: Osobni odbitak poreznog obveznika, djece i uzdržavanih članova.....	54
Tablica 11: Obrazac DOH - podatci o dohotku od samostalne djelatnosti i plaćenom predujmu poreza i prireza.....	57
Tablica 12: Primjer prijenosa gubitka i smanjenja dohotka za preneseni gubitak.....	61
Tablica 13: Primjer uvećanja gubitka.....	62
Tablica 14: Primjer smanjenja gubitka.....	63
Tablica 15: Sveukupni dohodak, uplaćen porez i prirez.....	65

Tablica 16: Podatci o olakšicama oslobođenjima i poticajima.....	65
Tablica 17: Utvrđivanje poreza i prireza– Prilog UPO.....	66
Tablica 18: Pregled poslovnih primitaka i izdataka za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2019. godine.....	70